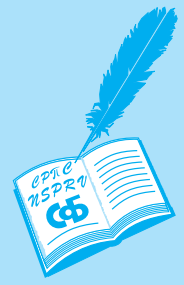

INFORMATOR

NSPRV-CPJL

BESPLATAN
PRIMERAK

sindiso@sbb.rs
www.nsprv.org
www.srpss.org.rs

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE • GODINA 6 • AVGUST 2012 • BROJ 63

БЕЗ КОНКРЕТНОГ ДОГОВОРА О ПОВИШИЦАМА

Састанак представника синдиката и Владе Србије завршен је 22. августа без конкретног договора, али уз најаву даће се синдикати и ресорни министри поново састати. После једнопочасовног састанка у Влади Србије, министар просвете и науке Жарко Обрадовић рекао је „да представници синдиката разумеју економску ситуацију у земљи“, а поводом најаве Уније синдиката просветних радника о штрајку упозорење 3. септембра, казао је да „штрајка неће бити јер за то нема разлога“. Представници синдиката траже

да се поштује Закон о буџету када је реч о исплати и повећању плата (да се плате ускладе са шестомесечном инфлацијом), као и усклађивање коефицијената, исплату јубиларних награда и отпремнина. Министар је подсетио да би од 2014. године требало да се пређе на систем финансирања по броју ученика, али је поручио и да он као министар није спреман да направи тај корак, уколико се у међувремену не обезбеде средства за социјални програм.

(Насћавак на страни 3)

ДИНКИЋ: ЗА ФЕР ДОГОВОР

Министар финансија и привреде Млађан Динкић најавио је да ће се састати са синдикатима просвете и здравства, са којима ће разговарати о нивоу зарада у тим секторима и нагласио да жели да се постигне фер договор. Динкић је новинарима рекао да жели да направи социјални пакт који ће важити у наредним годинама, а не само у овој години. „Тако ћемо свеобухватно сагледати све њихове предлоге и сигуран сам да ћемо имати најбоље решење. Није ми идеја да решавам само горуће проблеме, никад не радим на кратак рок. Хоћу да направим план, који ће комплетно да обухвати следећу годину“ рекао је Динкић. Он је навео да је увек, па и док је раније био министар финансија, имао одличне односе са синдикатима и да је уверен да ће тако бити и у будућности.

(Насћавак на страни 3)

ИЗМЕНЕ ЗАКОНА О УЏБЕНИЦИМА ДОЧЕКАЛЕ СУ У СКУПШТИНИ

Измене Закона о уџбеницима чекају почетак рада новог републичког парламента. И стручњаци и издавачи нису задовољни постојећим законским решењима о уџбеницима, посебно у основном образовању. Тржиште уџбеника Србије вреди 90 милиона евра. Међутим, предложеним изменама закона нису задовољни издавачи ни струка. Како до квалитетнијег и занимљивијег, посебно основног образовања?

(Насћавак на страни 9)

У овом броју можете још читати:

ИЗ ИСТОРИЈЕ ОБРАЗОВАЊА	стр. 2
ШКОЛСКУ ГОДИНИ ОПЕТ (ПРЕ)КИДАЈУ ПРАЗНИЦИ	стр. 4
ПРИКУПЉАЊЕ И ТРОШЕЊЕ „БАЧКОГ ДИНАРА“	стр. 5
НОВИ(СТАРИ) СОЦИЈАЛНИ ПАРТНЕРИ	стр. 6
БИВШИ МИНИСТРИ ВЕЋ НАШЛИ НОВА РАДНА МЕСТА.....	стр. 7
КАКО РЕШИТИ ВИШАК НАСТАВНИКА У ЗЕМЉИ	стр. 8
ПОЛОВИНА УЧЕНИКА ПИЈАНА БАР ЈЕДНОМ МЕСЕЧНО.....	стр. 9
ЗАРАДЕ У ВОЈВОДИНИ И ДАЉЕ ИСПОД ПРОСЕКА.....	стр. 10
ПРАВНИЦИ ОДГОВАРАЈУ	стр. 11
ФАКУЛТЕТ ТУЖИО СТУДЕНТА ЈЕР ЈЕ ПРЕБРЗО СТУДИРАО.....	стр. 12
ИСПИТ ТРАЈАО 23 САТА.....	стр. 12

ПРВАЦИМА ПОМОЋ НАЈВАЖНИЈА

Повратак у школске клупе, после скоро тромесечног распуста, увек је велика мука за све ученике, а посебно је тешко првацима који долазе у потпуно нову средину. Стручњаци упозоравају да је највећа одговорност на родитељима и наставницима, који деци треба да је олакшају прве школске дане. Зато је на многим сајтовима основних школа постављено писмо родитељима и упутства за припрему. Ту се већ могу наћи текстови за родитеље будућих првака у којима обично стоји да је полазак детета у први разред озбиљна провера, не само детета, већ и родитеља. Тада се види да ли су родитељи правилно васпитали своје дете, да ли су га добро припремили, пошто полазак у школу може за дете да буде јако стресан. Количина стреса и време потребно да се дете прилагоди у новој средини може се значајно смањити ако родитељи на одговарајући, правилан начин припреме дете. Важно је да малишанима пружи подршку и усмеравају их правилно. У томе му могу помоћи предшколски васпитач, како би се олакшао прелазак детета из предшколске установе у школу.

Полазак у школу је заиста значајан доживљај за дете. Од првог утиска детета у школи може да зависи успешност његовог целокупног даљњег школовања, па се може сматрати и пресудним тренутком за цели живот. Поласком детета у школу круг око њега се шири, а учење полако постаје његова основна активност. Дете ће напредовати у школи и лепо ће се осећати у друштву својих вршњака ако код њега формирамо позитиван однос према школи, обавезама које га чекају, учитељици, пријатељима... Да би дете боље напредовало, требало би посетити учитељицу или учитеља како би сте му испричали нешто о свом детету и његовим навикама из вртића, а било би добро сазнати шта се очекује од деце у првом разреду. Родитељи треба да разговарају са малишанима о разлици између вртића и школе, и наравно требало би их подстаћи да се осећају поносним што крећу у школу.

Родитељи с којима смо разговарали, кажу да им уопште није свеједно што им деца крећу у школу.

„Моја ћерка сада креће у први разред. И ухватила ме је већа паника него њу. Највише ме плаши како ће успети цео час да седи и да прати шта им говори учитељица. Надам да ћу причом успети да јој укажем да школа није вртић“, испричала нам је једна мајка.

(Насћавак на страни 9)

SOMBORSKA UČITELJSKA ŠKOLA U PERIODU BAHOVOG APSOLUTIZMA I ŠKOLSKE REFORME (II)

Školu su i dalje potresale unutrašnje trzavice, čemu je naročito doprinio svojim promadarskim stavom i grubim odnosom prema učenicima u srpskoj javnosti nemiljen upravitelj Jovan Čokor, koji se na ovoj dužnosti nalazio do 1848. do 1852. godine. Bez obzira što je prosvetnim vlastima uputio više korisnih predloga, stanje u Školi se nije menjalo.

Iako se prvi znaci konsolidacije javljaju posle 1852. godine, kada je za upravitelja postavljen somborski protoprezviter Vasilije Kovačić, a za profesora došao Nikola Đ. Vukičević (1853), usled teškoća u kojima se Škola tada nalazila javili su se u javnosti predlozi o njenom pripajanju Karlovačkoj bogosloviji i o premeštaju u Novi Sad.

Prvi je o tome pisao bečki Svetovid 1855. godine navodeći da je Škola „zbog nevjешtosti profesora u novije vreme na ništa spala“, te će se zato spojiti sa Bogoslovijom u Sremskim Karlovcima, tako da će se prve godine učiti preparandija a zatim bogoslovija. Iz vrlo oštrog odgovora profesora Nikole Vukičevića u „Srbskom dnevniku“, u kome se vest Setovida ocenjuje kao „nerodoljubiva misao“, vidi se da glasovi o preseljenju Učiteljske škole nisu novi. Pisanjem o „nevješnosti profesora“ nepotpisani autor je prešao „granicu svake pristojnosti i vaspitanja“, čime se ruši autoritet profesora pred učenicima, roditeljima i celim srpskim narodom, iako oni sa platom od 320 forinti rade više iz rodoljublja nego iz lične koristi.

Iako zvaničnih vesti nije bilo, sačuvana arhivska građa pokazuje da je između državnih vlasti i patrijarha Rajačića vođena prepiska o preseljenju. Dok se zemaljska školska vlast zalagala da se Učiteljska škola preseli u Temišvar kao sedište Vojvodine patrijarh je predlagao da se škola premesti u Sremske Karlovice. Međutim, ovi pregovori nisu bili okončani.

Sledeće godine (1856) Srbski dnevnik je kao svršenu stvar doneo vest o preseljenju Škole u Novi Sad jer je novosadska opština prihvatila ponudu Namesništva. Kao glavni razlog za donošenje ove odluke navodi se potreba jačeg nadgledanja, bez obzira što se Škola u poslednje vreme počela popravljati.

Ova vest izazvala je burno negodovanje somborskog srpskog stanovništva. U znak protesta Srpska pravoslavna crkvena opština uputila je patrijarhu Rajačiću dva svoja izaslanika (Nikolu Leovića i Jovana Vujića) sa opširnim pismom u kojem se ističu povezanost Škole i somborskih Srba, zasluge i prava Sombora kao najbrojnije srpske opštine, briga somborske opštine, zalaganje profesora i povoljniji materijalni uslovi za školovanje učenika. Dolaskom Đ. Natoševića za školskog savetnika, koji je svesrdno podržavao i pomogao rad Učiteljske škole, prestali su glasovi o premeštaju iz Sombora.

Posle kritika u javnosti zbog prijema učenika sa jednim ili dva razreda gimnazije, tek 1854. godine se počela sprovesti odluka iz 1842. godine da se u I razred primaju učenici sa završena četiri razreda gimnazije, a 1855. godine uvedena je klasifikacija osposobljenosti učitelja.

Po dolasku dr Đorđa Natoševića za savetnika i nadzornika srpskih osnovnih škola u Namesništvu Srpske Vojvodine i Tamiškog Banata (1857) počinju značajne promene u obrazovanju učitelja. Od toga vremena počinje i dugogodišnja bliska saradnja između Natoševića i Vukičevića. Obojica su shvatili da je za brži razvoj osnovnih škola neophodno osposobiti učitelje koji već rade u školama i učenike učiteljske škole. Glavni nosilac tog rada bila je Učiteljska škola u Somboru.

Natošević je već u leto 1857. godine na osnovu dozvole Namesništva organizovao u Temišvaru, Kikindi, Novom Sadu, Vršcu i Somboru dvodnevne ili trodnevne zborove i držao predavanja „o novom nastavnom metodi i racionalnom držanju škole“.

Već 1858. godine održani su u Somboru, Pakracu i Sremskim Karlovcima prvi šestonedeljni tečajevi namenjeni srpskim učiteljima u Vojvodini, Hrvatskoj sa Slavonijom i Vojnom granicom. Sedište ovog rada bila je Učiteljska škola. Na tečaju u Somboru je učestvovalo oko 150 učitelja. Predavanja je držao Vukičević na osnovu Natoševićevih detaljnih pismenih uputstava, koja je prepisao i slao predavačima u Pakracu i Sremskim Karlovcima. Ovim je u stvari započela reforma („preobražaj“) srpskih osnovnih škola.

Iste godine kada je imenovan za savetnika Natošević je objavio Kratko uputstvo za srpske učitelje (1857), a naredne godine Uputstvo za predavanje bukvarskih nauka (1858), didaktičko-metodičke priručnike napisane na osnovu pedagoških pogleda evropskih a naročito nemačkih i austrijskih pedagoga, koji su služili kao teoretsko-praktična osnova usavršavanja nastave.

Godine 1858. počeo je da izlazi i naš prvi pedagoški časopis Školski list, što je takođe neposredno povezano sa pedagoškim radom Natoševića i Vukičevića jer su oni bili ne samo njegovi glavni saradnici nego i urednici.

Značajne promene usledile su i u Učiteljskoj školi. Na osnovu predloga savetnika Natoševića nastavu pedagoških predmeta preuzeo je Nikola Vukičević (1857/8) a uvedeno je praktično osposobljavanje učenika. Odlukom Name-

ništva u Temišvaru Vukičević je postavljen za upravitelja srpskih somborskih osnovnih škola, koje su od tada počele da se koriste kao vežbaonice Učiteljske škole. Posle smrti Vasilija Kovačića za upravitelja je imenovan katiheta Uroš Stojanović (1857-1862).

Za vreme Bahovog apsolutizma crkvena hijerarhija je uz državnu vlast imala odlučujući uticaj na formiranje društveno-moralnog lika srpskih učitelja. Upravitelj Učiteljske škole je bio sveštenik, a u vaspitanju je dominirao religiozni duh. Celokupno vaspitanje učenika bilo je usmereno na pripremanje učitelja koji će služiti i školi i crkvi. Na to su svojim ličnim stavom uticali i Natošević i Vukičević. Međutim, to nije moglo sprečiti prilagodavanje nastave novonastalim društvenim potrebama. Srpska javnost se putem štampe zalagala za pružanje veće pomoći Učiteljskoj školi. Tako je Srbski dnevnik zahtevao bolje materijalno izdržavanje škole i nastavnika, osnivanje pripreme škole, stvaranje „učiteljskih seminara“ kao oblika zajedničkog života i učenja, stručnog usavršavanja profesora, pomoć Učiteljske škole osnovnim školama. Prve zaklade namenjene Školi iz 1860. i 1861. godine rečito pokazuju pojačano interesovanje srpskog građanstva za osposobljavanje učitelja.

Posle ukidanja Srpske Vojvodine Učiteljska škola je došla pod upravu novoformiranog Namesničkog saveta (Mesto-zastupnog saveta – Helytartótanács) u Budimu. Bivši savetnici u Vojvodini stavljeni su na raspolaganje Namesničkom savetu. Natošević je u Budim prešao decembra 1862. godine i od tada obilazio i nadgledao srpske škole. Započeti rad na reformi učiteljskog obrazovanja usmeravan je naredbama neposredno namenjenim Školi.

Sve do tada se nastava u dvogodišnjem trajanju izvodila sa oba razreda. Nalogom Namesničkog saveta utvrđen je nastavni plan za svaki razred i određeno je da nastava sem iz nekih predmeta, izvodi odvojeno. Ovim je otpočelo korenito menjanje nastavnog procesa i podizanje učiteljske škole na nivo tadašnjih srednjih škola. U to vreme su, na primer, učiteljske škole u Hrvatskoj još uvek bile sastavni deo glavnih škola.

Posle osposobljavanja učenika bio nizak, uvedeni su 1862. godine prijemni ispiti. Nastavnici su obavezani da sastavljaju plan predavanja i napišu udžbenike, a od Uprave se zahtevalo „da strogo nastoji da se po propisanom učebnom redu nauke predaju, i da strogi zantu Zavedeniju održi“.

U skladu sa Naredbom o upravljanju školama iz 1861. godine za upravitelja je postavljen protoprezviter Đorđe Branković (potonji patrijarh Georgije), za stalne nastavnike su imenovani katiheta Dimitrije Popović (za predmete veronauka, crkveno pojanje, srpski i crkveno-slovenski jezik) i Nikola Vukičević (za pedagoške predmete, otačestvenicu i ekonomiju), a za pomoćnog učitelja Anrija Jiršik (za krasnospis, „risanje“, harmonijsko pojanje i gimnastiku). Nekoliko godina kasnije (1867) imenovan je za trećeg stalnog nastavnika diplomirani mernik Aleksandar Kostić (za sve predmete prirodnih nauka, mađarski i nemački jezik). Zahvaljujući novim zaveštanjima u dva maha su povećane nastavnička plate (prvo na 525 a zatim na 800 forinti), ali im je zato zabranjeno svako drugo zanimanje i istaknuto „da visoka vlast od njih sada iziskuje da svojoj dužnosti u višem smislu potpuno odgovaraju i da se od njih sad mnogo više očekuje“.

Posle što je škola radila u veoma staroj i za nastavu nepodesnoj zgradi nekadašnje Norme, Somborska crkvena opština je ispunjavajući svoju ranije primljenu obavezu podigla (1863) na istom mestu novu školsku zgradu sa dve učionice i tri manje prostorije za zbornicu, arhivu i biblioteku.

Pružajući neposrednu pomoć nastavnicima, Natošević je uticao na usavršavanje nastave. U nastavi pedagoških predmeta korišćena su oba njegova uputstva za učitelje. Poseban značaj imala je i stalna veza između Natoševića i „glavnog učitelja“ Vukičevića. Iz njihove se prepiske vidi da je Natošević slao i preporučivao stručnu literaturu, upućivao na objavljivanje radova u Školskom listu i pisanje udžbenika, davao uputstva za usavršavanje nastave i predlagao da se iskustva Učiteljske škole i vežbaonice prenose na sve srpske škole.

Mada su Natoševićeve ocene o radu Škole bile u celini pozitivne, bilo je jasno da se za dve godine učenici ne mogu potpuno osposobiti za započet rad na reformi osnovnih škola. Zato je 1856. godine predložio Namesničkom savetu da se školovanje produži na tri godine, o čemu je u pismu obavestio Vukičevića.

Sve do 60-ih godina u osnovnim školama su radili samo učitelji. Veoma izražena tendencija za otvaranjem ženskih osnovnih škola nametnula je zahtev za osposobljavanjem učiteljica. Tokom 1866/7. šk. godine održan je u Učiteljskoj školi vanredni jednogodišnji tečaj za učiteljice koji je polagalo sedam učenika. Ovim tečajem je u stvari počelo obrazovanje učiteljica.

U vreme proslave pedesetogodišnjice preseljenja iz Sentandreje Učiteljska škola u Somboru bila je priznata u celom srpskom narodu kao ugledna prosvetna i školska ustanova. U njoj su se školovali učitelji koji su kasnije veoma aktivno učestvovali u društveno-političkom i prosvetnom životu vojvodanskih Srba.

ПРЕГОВОРИ ПРОСВЕТАРА И ДРЖАВЕ БЕЗ КОНКРЕТНОГ ДОГОВОРА

Чувар државне касе није дошао
(Наставак са стр. 1)

У Влади Републике Србије, у среду 22.08.2012. г., тачно у подне (свака случајност са чувеним филмом Фреда Зинемана (није) искључена) одржан је састанак више синдиката запослених у просвети са представницима министарстава просвете (и науке) и финансија (и привреде). Синдикалну страну заступали су представници Синдиката радника у просвети Србије, Синдиката образовања Србије, УСПРС, ГСПРС „Независност“, Самосталног синдиката предшколца, Синдиката високог образовања Србије и Синдиката запослених у науци. Представници Министарства просвете, овај пут, били су Жарко Обрадовић, министар, Бојана Митровић, помоћник министра просвете за финансије, Радивоје Митровић, државни секретар (задужењ за област високог образовања и науке) и Мирослав Стаменковић, шеф начелника школских управа. Иако је био најављен, изостао је државни ризничар, министар финансија и привреде Млађан Динкић, јер је, како је речено, имао преча посла (у време док је трајао састанак који треба да одреди политику зарада запослених у највећој јавној служби, он је отварао градилиште нове фабрике расхладних уређаја словеначког „Горења“ у Ваљеву), па је преговарач из Министарства финансија предводила Љубица Матић, новоустоличени помоћник министра у сектору за финансије и буџет. Уз њу су из овог Министарства били присутни још једно ново лице - Љубица Милосављевић, државни секретар и, од раније познати социјалних партнера Славиша Манојловић из сектора за буџет. Представници СрпС-а на овом састанку били су Хаџи Здравко М. Ковач, генерални секретар и Слободан Брајковић, председник Главног одбора.

Састанак у сенци неизмиренх обећања нових-старих просветних власти по питању Уредбе о коефицијентима, повишица за запослене и додатака на плату (одељењско старешинство, рад у комбинацији одељењско, рад у посебним условима, минути рад...), натезања око тога чија су обавеза отпремнине (нарочито за војвођанске просветаре) и других нагомиланих проблема у просвети који су силом прилика морали сачекати да прођу избори и да се формира нова Влада, отворио је министар школски проф. др Жарко Обрадовић, који је изразио задовољство наставком социјалног дијалога и чињеницом да су (по њему) неке ствари у делатности унапређене, али и оценом да, нажалост, систем још није у потпуности профункционисао.

Након што је г-ђа Љубица Матић, помоћница министра финансија изнела читав низ неповољних макроекономских параметара и детаљно описала стање у буџету, те указала на непланирано висок буџетски дефицит и неочекивано високе рупе у буџету, узроковане делом и због изостајког раста БДП (уместо планираног од 1,5%, касније ревидираног на 0,5%, БДП ће до краја године забележити пад између 0,5% и 1%). Ако се зна да је БДП у претходној години био 3.175 милијарди динара, лако је израчунати да ће дефицит буџета бити преко 200 милијарди динара, а могуће и читавих 300 милијарди динара, што уз дата обећања о усклађивању плата и пензија и других давања из државне касе, Владу тера да пронађе алтернативне изворе како да овај дефицит смањи уштедама на приходној и расходној страни. Она је изнела податак да је у овом тренутку у буџету „рупа“ од 165 милијарди динара и да је дефицит за 40-50% већи од планираног. Нажалост, и она је констатовала да све мере које ће Влада ових дана усвојити неће имати пуно ефекта у овој години и да је, нажалост, ова година, што се тиче финансијских побољшања неповратно изгубљена, те да очекује да ће пакет мера у следећој години дати какав-такав резултат. У сваком случају, помоћница министра и поменути државни секретар су овај састанак искористили више како би се упознали са проблемима у просвети, него како би изнели

неки службени став овог Министарства које је и у претходном периоду било кочница и оних мало договора постигнутих на релацији синдикати-Министарство просвете (које је подржало и Министарство рада), тако да ни након окончаног састанка нисмо били сигурни какав је став Министарства финансија, сем онога што смо могли прочитати између редова – да замрзавања неће бити, али ни да повећање у октобру неће бити онолико колико је дефинисано Законом о буџету, већ ће бити смањено на 1/3 тог износа. Што се тиче политике зарада и повишица у наредне две године, извесно је да ће плате и пензије бити обрачунаване по некој другој формули, јер за постојећу са 2 повећања годишње у износу инфлације, увећана за раст БДП, очигледно Влада ни убудуће неће имати средстава ни могућности, тим пре јер је ускоро очекује и исплата доспелих камата на ранија задужења у износу од чак 66 милијарде динара. Стога и не чуди да је више пута дискретно, са стране преговарача у име Владе, поновљена изјава како ће они поштовати све преузете обавезе, али... „у оквиру постојећих буџетских средстава“. Стога нисмо сигурни ни да ће магична реч – ребаланс, који се ускоро очекује дати неко ново и боље решење, већ ће само бити гашење пожара који гори на све стране, или прете да ће тек да се разбуќају.

Након представника Министарства финансија, реч је узео поново Министар просвете, који је нагласио да је жеља овог Министарства да се помогне предшколцима да се нађу у јединственој Уредби о коефицијентима, као и да је од министра Динкића добио обећање да плате неће доћи у питање, на шта је проф. Ковач упитао да појасни да ли то значи да ће Министарство убудуће поштовати постојећу динамику исплате зарада или/и законом одређену формулу за повишице у априлу и октобру. Нажалост, ни до краја састанка на ову упадицу нисмо добили одговор ни од министра Обрадовића, а ни од његових колега из Министарства финансија. Своје излагање министар је наставио изношењем, по њему позитивних, резултата у реформи образовног система и указао колегама из Министарства финансија на проблеме који ће ускоро настати када се пређе на финансирање по ученику. Он је овом приликом изјавио да ће његов циљ бити обезбеђивање новца за социјални програм и отпремнине за оне који добровољно желе да напусте делатност, што је неминовност, јер у овом тренутку, по његовим подацима, од око 80.000 наставника и професора, чак 28.000 има непуну норму. Министар Обрадовић је посебно упозорио на велике дугове у високом образовању и проблеме који се јављају у овом сектору образовног система. Он је изнео податак који су синдикалци прихватили, а то је да ће се јубиларне награде запосленима у просвети и надаље исплаћивати и да ће републички буџет бити у помоћи оним буџетима локалних самоуправа које буду имале проблема са овим правом запослених.

Након што су представници Владе изнели своје ставове, представници друге стране – синдикалне, изнели су очекивања од овог састанка и наравно од новог Закона о буџету за 2013.г., као и о политици финансирања образовања у наредне две године. Представници СОС-а су изнели податак да се на састанку конкретно утврдило шта се може, а шта се не може у овом тренутку и, очигледно, веома су расположени да амнестирају Владу уколико буде дала (и давала) мање од оног утврђеног Законом, из чега би се могло закључити да су постојали неслужбени разговори између представника овог Синдиката и министра финансија, јер је једино њима био познат податак да Министарство финансија има намеру да у октобру свим запосленима, па и пензионерима исплати свега 2%, а не износ једнак износу шестомесечне инфлације, чиме би њихова примања у сваком случају била мања и номинално и, наравно, реално, с обзиром на раст инфлације и цена које највише утичу на трошкове живота. Са констата-

цијом представника овог Синдиката да је Уредба о коефицијентима усаглашена реплицирали су представници СрпС-а, који су том приликом подсетили на Службену белешку Министарства просвете и науке из децембра 2011. године и у којој је јасно и недвосмислено наведено да су представници СОС-а, ГСПРС „Независност“, УСПРС и синдиката предшколца прихватили Уредбу, а да су представници СрпС-а прихватили део Уредбе који се односи на додатке на плату, али не и текст Уредбе, јер је у супротности са раније усвојеним принципима да плата за најједноставнији рад буде у висини минималне зарде, а да коефицијенти између плата за најједноставнији и најсложенији рад морају бити линеарно увећани и до односа који је био и раније (1:3), а не према предлогу који су прихватили поменути три синдиката (1:2). Овај став представника СрпС-а је посебно забележен од стране Министарства просвете и Министарства финансија. Од питања које су износили представници на састанку присутних синдиката, потегнута су и питања отпремнина за војвођанске просветне пензионере, права на јубиларну награду, евентуално исплату божићне (Светосавске) награде, исплату једнократне помоћи одређеним категоријама запослених са нижим примањем, као и питање социјалног програма.

Нажалост, морамо констатовати да су једини синдикати, у чему су предначиле колеге из Уније и Синдиката „Независност“ износили Министарству предлоге за смањење броја извршилаца, са чиме се представници нашег Синдиката нису сложили, наглашавајући да није посао синдиката да отпушта запослене, већ да се брине за сваког запосленог и свако радно место, без обзира да ли он спада у категорију запослених који има један, али не и обавезујући услов за одлазак у пензију, или предаје неки од изборних предмета, има смањену норму, ради у продуженом боравку и сл.

Након што су се у дискусију укључили представници Синдиката предшколца, захтеве су изнели и представници Синдиката науке, који су затражили веће издвајање за науку (чак 2,5 пута више него што је то у овом тренутку), на шта су представници СрпС-а указали да сличан захтев имају и други синдикати у просвети (циљ је 6% БДП), али и на то да је политика Владе дефинисана у Закону о буџету и пројекцијама за наредне три године предвидела тек нешто више од половине овог износа за образовање и да се ионако премали просветни буџет 95% троши само на плате.

Представници СрпС-а су на крају изнели став да подржавају напоре Министарства да обезбеди средства за социјални програм, али и да има на уму како су претходна два (три) круга рационализације завршена када су средства утрошена, а на крају се број запослених не смањено, него повећао за 1.500 људи. Они су рекли да би правилном рационализацијом систем био релаксиран за сса 12 милијарди динара, које би се онда могле употребити за побољшање материјалног положаја.

Љубиша Милосављевић, државни секретар за Министарство финансија је у свом делу дискусије рекао да је циљ новог ресорног министарства консолидација јавних финансија, да је у току израда ребаланса буџета, да је просвета у првој групи приоритета и да нема говора о замрзавању плата.

Састанак је завршен договором да се министар школски, др Жарко Обрадовић до средине следеће седмице састане са државним ризничаром Млађаном Динкићем и да помињана питања ставе на папир и синдикалцима до средине доставе одговор на сва ова питања како би их они могли, потом, усвојити на својим органима и на састанку, који ће највероватније бити одржан у следећи петак, 31.08., изнети свој став и, евентуално, потписати Протокол о политици зарада, овај пут за наредне две године, иако су сви синдикати и овом приликом изнели да је то за њих неприхватљиво.

ŠKOLSKI KALENDAR RADA

Školsku godinu opet (pre)kidaju praznici • Školska godina počće 3. septembra

Mada će se ova školska godina zvanično završiti tek u ovom mesecu, kada prođu popravni ispiti, za sve osnovce i srednjoškolce koji su razred završili bez slabih ocena ona je davno završena, a nova školska 2012/13. godina, po kalendaru Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice, u školama u Vojvodini počće u ponedjeljak, 3. septembra.

I u toku naredne školske godine škole će moći da odrede četiri nastavne subote kada će se održavati časovi iz dana kada se obeležava dan škole, najveći broj učenika ode na ekskurziju, učestvuju na nekoj sportskoj ili drugoj manifestaciji ili kada je zbog odsustva većeg broja učenika ili zaposlenih koji obeležavaju verski praznik, u dan tog praznika otežano izvođenje nastave. Nastavna subota u kojoj se nadoknađuje ovako propušten rad mora biti u istom kvartalu u kojem je i dan koji je određen kao nenastavni.

Jesenji raspust u narednoj školskoj godini za sve učenike u Vojvodini trajeće od četvrtka 1. do nedelje, 4. novembra, na zimskom raspustu biće od subote, 22. decembra do utorka 15. januara. U drugom polugodištu daci će se od nastave odmarati na prolećnom raspustu od petka, 29. marta, do ponedeljka, 1. aprila.

Nenastavni dani biće ponedjeljak 12. novembar, kada će se proslaviti Dan primirja u Prvom svetskom ratu, koji pada u nedelju, 11. novembra, Sretenje – Dan državnosti, slaviće se u petak i subotu, 15. i 16. februara i Praznik rada u sredu i četvrtak, 1. i 2. maja. Dan prosvetnih radnika, 8. novembar je nastavni dan, kao i 22. april, Dan sećanja na žrtve holokausta, genocida i druge žrtve fašizma u Drugom svetskom ratu, i 9. maj, Dan pobjede. Prigodnim svečanostima u školama će se 27. januara obeležiti Sveti Sava – Dan duhovnosti.

Osim tih praznika, učenici i zaposleni u školi imaju pravo da ne pohađaju nastavu, odnosno da ne rade, u dane verskih praznika. Ako su pravoslavci, u školu ne moraju na prvi dan krsne slave, pripadnici

verskih zajednica koje obeležavaju verske praznike po gregorijanskom odnosno julijanskom kalendaru – na prvi dan Božića i u dane uskršnjih praznika počev od Velikog petka zaključno s drugim danom praznika, pripadnici Islamske zajednice 25. oktobra, na prvi dan Kurbanskog Bajrama, pripadnici Jevrejske zajednice 26. septembra, na prvi dan Jom Kipura.

Uz to, daci i zaposleni u školama ne moraju doći u dane svojih nacionalnih praznika. Za mađarsku nacionalnu zajednicu to su 15. mart – Dan revolucije i oslobodilačke borbe 1848/49, i 23. oktobar – Dan početka revolucije i oslobodilačke borbe 1956. godine. Za bošnjačku nacionalnu zajednicu 11. maj – Dan Bošnjačke nacionalne zastave, i 20. novembar – Dan ZAVNOS-a. Za bunjevačku nacionalnu zajednicu 2. februar – Dan velikog prela, 23. februar – Dan izbora prvog Nacionalnog saveta i 25. novembar, Dan kada je 1918. godine u Novom Sadu održana Velika Narodna skupština Srba, Bunjevaca i ostalih Slovena. Nenastavni dani za hrvatsku nacionalnu zajednicu su 19. mart – blagdan svetog Josipa, 16. oktobar – datum rođenja bana Josipa Jelačića i 15. decembar – datum osnivanja Hrvatskog nacionalnog vijeća, za rumunsku nacionalnu zajednicu 15. januar – datum rođenja nacionalnog pesnika Mihaja Emineskua, 4. septembar – praznik Velike gospojine, 1. decembar – Nacionalni praznik Rumunije i 7. decembar – Dan nacionalnog saveta. Za rusinsku nacionalnu zajednicu neradni dan je 17. januar – Dan Rusina, za ukrajinsku nacionalnu zajednicu 17. maj – Dan ukrajinske zajednice u Srbiji i 14. oktobar – Dan ukrajinskih heroja. Za makedonsku nacionalnu zajednicu nenastavni dani su 8. septembar – Dan državnosti Republike Makedonije, 11. oktobar – Dan borca i 16. decembar – Dan Nacionalnog saveta, a za nemačku nacionalnu zajednicu 15. decembar – Dan osnivanja nacionalnog saveta. Romi i naredne školske godine na nastavi neće morati da budu trećeg petka u martu, kada je njihov praznik Bibija, 8. aprila, na Međunarodni dan Roma, i 6. maja, na Đurdevdan. Za Bugare nenastavni su

3. mart – Dan oslobođenja od turskog ropstva, 24. maj – Dan Kirila i Metodija i 1. novembar – Dan narodnih buditelja, za Čehe 4. februar – Dan češke književnosti, 28. mart – Dan obrazovanja, 16. maj – Dan nacionalnog saveta, 28. septembar – Dan Čeha (Sv. Vaclav) i 4. oktobar – Dan češkog jezika.

Godišnjim planom rada svaka škola je obavezna da planira i da 8. ili 15. septembra i 25. maja ili 1. juna organizuje i realizaciju aktivnosti iz oblasti izbornih predmeta, vannastavnih aktivnosti, sportskih aktivnosti, oblasti ekologije i zaštite životne sredine i kulturno-umetničke aktivnosti. Ta dva dana učenici će obilaziti verske objekte, muzeje, galerije i spomen-zbirke, etno-kuće, istorijska nalazišta, nacionalne parkove, prirodne rezervate. Ti dani mogu se iskoristiti za ozelenjavanje i uređenje škole i okoline, aktivnosti u lokalnoj zajednici, sportske susrete, susrete škola, organizovan odlazak na edukativne i kreativne radionice, organizovanje mini-istraživačkih projekata, zabavna međuodjeljska druženja...

Zbog toga što u toku nastavne godine nema jednak broj svih dana u nedelji, ove godine će se u subotu 17. novembra, 19. januara i 6. aprila i u sredu, 19. decembra, nastava izvoditi prema rasporedu časova za petak. U utorku, 15. januara, organizovaće se časovi prema rasporedu za ponedjeljak, a u utorku, 5. februara prema rasporedu časova za četvrtak. I naredne školske godine prvi će nastavu završiti maturanti gimnazija – 23. maja, posle njih raspustiće se mali maturanti – 29. maja, sutradan učenici završnih razreda srednjih stručnih škola, 12. juna raspustiće se svi ostali osnovci, a 19. juna i svi srednjoškolci koji nisu u završnim razredima.

Organizovano na „Putokaze”

Godišnjim planom rada škole i u ovoj školskoj godini treba da predvide dan za organizovanu posetu učenika osmih razreda međunarodnom sajmu obrazovanja „Putokazi” u Novom Sadu. Ako se ta aktivnost realizuje u nastavnim danima, škola će utvrditi način nadoknađivanja propuštenog obrazovno-vaspitnog rada do kraja polugodišta u kojem je organizovana poseta.

KAKO PRVAKA PRIPREMITI ZA ŠKOLU?

(Nastavak sa str.1)

Mada je predškolski program priprema šestogodišnjaka za školu obavezan, nije naodmet da se ovim pripremama preko leta pozabave i roditelji, jer u toku su godišnji odmori, pa mogu više vremena da provode sa svojom decom. U tim pripremama roditelji ne bi nikako trebalo da preuzmu ulogu vaspitačice ili učiteljice, nego i dalje da budu ono što jesu - mame i tate koje provode vreme sa svojom decom u igri i učenju svega onoga što dete u porodici treba da nauči. Za polazak u školu veoma je važna grafomotorika, potezi, držanje tela, ruke, olovke, a u ovim letnjim mesecima roditelji se na razne načine, koji će detetu biti interesantni, mogu pozabaviti njenim razvojem. Za to će veoma dobro poslužiti razne bojanke, u kojima će dete iscrtavati put kroz lavirint, tako da nigde ne dodirne iscrtane linije, docrtavati, crtati kao u ogledalu. Ovakve bojanke nisu skupe i mogu se kupiti, ne samo u knjižarama, nego i u trafikama. Grafomotorika se može razvijati i na plaži pravljenjem kula od peska ili kamenčića.

U toku crtanja trebalo bi voditi računa da dete to radi sedeći za stolom i pravilno drži telo u odnosu na bojanke, a nikako da crta ležeći, stojeći ili klečeći. Leto pred polazak u školu krajnje je vreme i da se s čičak-traka i cibzara pređe na perle i dugmad, jer se i vezivanjem perli i zakopčavanjem dugmadi razvija fina motorika. Roditelji kroz igru mogu da vežbaju i fonetski sluh svog deteta, tako što će mu govoriti, u početku, poznate jednostavnije dvosložne reči, koje će ono ponavljati, prvo cele, a zatim glas po glas. Zatim treba polako prelaziti na složenije i manje poznate reči, ali je važno da se ništa ne radi na silu, nego onda kada dete hoće i to tako da mu ta igra bude interesantna.

Kroz igru se može razvijati i logičko mišljenje i to brojanjem unapred i unazad, sabiranjem i oduzimanjem do deset, ali bez pisanja, vežbanjem snalaženja u prostoru i vremenu

kroz relacije napred-nazad, ispred-iza, gore-dole, manje-veće, pre-posle. Za ovo mogu dobro poslužiti svakodnevne situacije, počev od brojanja kolača na tanjiru pre i posle posluženja, brojanja drveća u šetnji, mačića, pilića, šara na garderobi, obući, stolica, pa do biranja manjih i većih kamenčića pri igrama na plaži. Za vežbanje relacija pre i posle dobro će poslužiti i godišnja doba, dani u nedelji, članovi porodice mogu se nabrajati po starosti...

Za polazak u školu veoma je važna i razvijena pažnja i koncentracija, jer u prvom razredu deca dnevno imaju po četiri časa, to jest u učionici su četiri puta po 45 minuta. Dobra vežba za auditivno pamćenje, koje je važnije od vizuelnog, su recimo igre u kojima će dete biti konobar i primati narudžbine gostiju ili ići u radnju da kupi više stvari. Važno je ove igre dovesti do kraja, da dete tačno ponovi sve što su „gosti” naručili ili „kupi” sve što mu je rečeno. Veoma korisne su i igre pogađanja zamišljenog predmeta, zanimanja, biljaka, životinja... Pažnju i koncentraciju kod deteta će razvijati i odlasci u bioskop ili pozorište. Dobro je i umereno gledanje televizije, kompjuterske igre, ali ne više od sat i po, dva dnevno i to, uvek, uz prisustvo roditelja i prepričavanje onog što je gledano.

I razvijanje radnih navika veoma je važno pre polaska u školu, jer u njoj će dobijati domaće zadatke. Zato bi dete trebalo da ima svakodnevne dužnosti u kući. To može da bude nameštanje svog kreveta, svakodnevno iznošenje smeća, postavljanje stola za obroke... A na kraju letnjeg raspusta, već posle prvog školskog dana, kada dete sedne za sto da uradi domaći ili nauči novo gradivo roditelj ne sme sestati s njim. On treba da bude tu negde, u sobi, pored stola, da strpljivo pomaže, kontrolise, ali nikako da sedi i radi domaći ili uči s detetom, jer od prvog školskog dana dete mora biti samostalno u izvršavanju svojih školskih obaveza.

ПРИКУПЉАЊЕ И ТРОШЕЊЕ СРЕДСТАВА „ЂАЧКОГ ДИНАРА“ У ШКОЛИ

Прикупљање средстава „ђачког динара“ може бити само на добровољној, а не и на обавезујућој основи за родитеље. Једина дозвољена намена коришћења средстава стечених по овом основу јесте подизање квалитета образовања.

Из образложења:

Уставни суд је полазећи од садржине важећег Правилника о стицању и расподели сопствених прихода, донација и „ђачког динара“ Основне школе „Милица Павловић“ у Чачку, број 104/02 од 20. априла 2010. године, утврдио да је одредбом члана 4, став 2. Правилника прописано да се средства „ђачког динара“ могу користити за финансирање оних обавеза и активности школе за која средства нису обезбеђена у буџету Републике и локалне самоуправе, и то за : осигурање ученика, зараду ноћног чувара, награде ученицима, набавку књига за библиотеку, трошкове фотокопирања, летовање ђака генерације и штампање школског листа, као и све намене које у току школске године предвиди Школски одбор на предлог Савета родитеља. Како је одредбом члана 160. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 72/09) предвиђено да установа може учешћем родитеља деце и ученика, јединица локалне самоуправе, донатора, спонзора или од проширене делатности да обезбеди средства за виши квалитет у области предшколског, основног и средњег образовања и да се та средства користе за побољшање услова образовања и васпитања у погледу простора, опреме и наставних средстава, за остваривање програма који нису делатност установе, за исхрану и помоћ деци и ученицима, Уставни суд је, имајући у виду намену коришћења средстава стечених по истом основу предвиђених у члану 4. став 2. Правилника у односу на одредбу члана 162. став 2. Закона о основама система образовања и васпитања.

Основна школа „Милица Павловић“ у Чачку у одговору на решење Уставног суда о покретању поступка наводи да не стоје разлики са одредбама члана 4. Правилника „тим више што скоро да не постоји школа у којој родитељи не прикупљају новац за неку од ових намена“; да одредба члана 4. став 2. Правилника не одступа од одредбе члана 160. Закона о основама система образовања и васпитања; да средства која се користе за зараду ноћног чувара, с обзиром на то да школа нема школског полицијца а налази се у строгом градском језгру, представљају побољшање услова васпитања ученика у простору школе; да је осигурање ученика остваривање програма који нису делатност установе; да набавка књига за библиотеку, награде ученицима, трошкови фотокопирања, штампања школског листа који припремају ученици представља побољшање услова образовања у погледу наставних средстава, као и да је летовање ученика генерације предвиђено посебним правилником као награда, али и помоћ најбољем ученику и стимулација осталих ученика. Даље се наводи: да је иницијатива за доношење Правилника потекла од родитеља; да родитељи доносе одлуку о висини „ђачког динара“ и динамички уплате, сваке школске године на првој седници савета; да се прикупљена средства воде на посебном рачуну школе, троше се наменски, а извештај о утрошку се обавезно подноси Савету родитеља на разматрање, а Школском одбору на усвајање.

Уставни суд је утврдио да из одредаба Закона о основама система образовања и васпитања, којима се уређује финансирање установа образовања и васпитања, чији су оснивачи Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе произлази да ове установе средства за финансирање своје делатности могу да обезбеде и из сопствених прихода, а да финансијско учешће родитеља ученика представља један од начина сти-

цања сопствених прихода установе. Стога, Уставни суд оцењује да одредбе Закона о основама система образовања и васпитања представљају правни основ за доношење оспореног Правилника и да је школски одбор, као законом установљен орган управљања установом, надлежан за његово доношење. С друге стране, из одредаба члана 156. став 2. и члана 160. став 1. Закона, по оцени Суда, следи да је стицање сопствених прихода додатни и факултативни извор финансирања установа образовања и васпитања, при чему је учешће родитеља ученика у остваривању сопствених прихода установе такозвани „ђачки динар“ својеврстан вид донације родитеља школској установи коју њихова деца похађају, с тим што се средства прикупљена по овом основу могу користити само за Законом прописане намене. Из наведеног следи и оцена Уставног суда да прикупљање средстава „ђачког динара“ сагласно Закону, може да буде само на добровољној основи, а никако обавезујуће за родитеље. Ово не само из разлог што је донација, по својој правној природи вид добровољног давања новчана или друге помоћи, већ што би обавезност учешћа родитеља ученика у финансирању делатност установе биле супротна одредбама члана 91. став 1. тачка 1) до 3) Закона, које прописује бесплатно основно, предшколског и средње образовање и васпитање у установама чији је оснивач Република, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, а која се темељи на Уставом зајамченом праву на бесплатно основно и средње образовање и з члана 71. став 2. Устава.

Полазећи од тога да је сагласно Уставу и наведеном закону, основно образовање бесплатно и да је одредбама члана 160. Закона прописано да се средства обезбеђена између осталог, учешћем родитеља ученика користе за виши квалитет образовања и то за побољшање услова образовања и васпитања у погледу простора, опреме и наставних средстава и за остваривање програма који нису делатност установе, као и за исхрану и помоћ ученицима, Уставни суд је утврдио да одредба члана 4. став 2. Правилника није у сагласности са одредбом члана 160. став 2. Закона. Ово из разлога што намене коришћења

средстава „ђачког динара“ предвиђене одредбом члана 4. став 2. Правилника (осигурање ученика, зарада ноћног чувара, награда ученицима, набавка књига за школску библиотеку, трошкови фотокопирања, летовање ђака генерације и штампање школског листа, као и све намене које у току школске године предвиди школски одбор на предлог савета родитеља) нису у функцији вишег квалитета образовања, а што је једина Законом дозвољена намена коришћења средстава стечених по овом основу. Овакав став Уставни суд је заузео и у својој одлуци од 29. априла 2010. године када је у поступку оцене законитости правилника о стицању и расподели сопствених прихода, донација и „ђачког динара“ Економске школе у Чачку, утврдио да намене коришћења средстава „ђачког динара“ предвиђене одредбом члана 2. Правилника (осигурање ученика, издавање годишњег извештаја школе, набавка књига за школску библиотеку и за награде ученицима, услуге фотокопирања, набавке ђачких књижица, сведочанстава, диплома, материја потребног за полагање испита и др.) нису у функцији вишег квалитета образовања, а што је једина Законом дозвољена намена коришћења средстава стечених по овом основу.

Такође, Уставни суд је имајући у виду међусобну правну и систематску повезаност одредаба чл. 4. до 7. Правилника, које уређују начин стицања и расподелу „ђачког динара“ утврдио да из одредаба члана 5 Правилника којима су прописани случајеви у којима директор школе има право да ученике ослободи плаћања „ђачког динара“ (када су учествовали на републичким такмичењима, уколико школу похађа три или више ученика из исте породице, те и у другим случајевима по процени директора), следи да је учешће родитеља ученика у остваривању сопствених прихода „ђачког динара“ обавезно, те да стога није у сагласности са одредбом члана 160. став 2. Закона, будући да прикупљање средстава „ђачког динара“ може бити само на добровољној а не и на обавезујућој основи за родитеље. (Одлука Уставног суда Србије број 190-203/2009 од 22. маја 2012)

МИНИСТАРСТВО: „ЂАЧКИ ДИНАР“ НИЈЕ ОБАВЕЗАН

Средње школе не смеју узимати новац од родитеља приликом уписа ученика у први разред средње школе, наводи Министарство просвете. Одлука о уплати новца за ученике првог разреда у виду добровољног „ђачког динара“, може бити донета тек у септембру, додаје Министарство. Министарство просвете и науке саопштило је да средње школе не смеју узимати новац од родитеља приликом уписа ученика у први разред средње школе.

Према наводима Министарства просвете и науке, одлука о уплати новца за ученике првог разреда у виду добровољног „ђачког динара“, може бити донета тек у септембру, по конституисању Савета родитеља првог разреда сваке школе. „Нарочито се не сме условљавати упис ученика у средње школе било каквом материјалном надокнадом. Посебно треба истаћи да Савет родитеља првог разреда још није конституисан и у јуну месецу као такав не постоји у средњим школама“, наводи се у саопштењу

Министарства просвете и науке.

У Министарству подсећају да школе не могу условљавати издавање сведочанстава или других докумената осталим ученицима, уплатом средстава по основу „ђачког динара“, али и да Закон о основама система образовања и васпитања не спречава да родитељи ученика донирају школи одређена средства ради обезбеђивања вишег стандарда образовања и васпитања у области рада школе. „Савет родитеља сваке школе има право да донесе одлуку о уплати одређених средстава на рачун школе, али ова одлука не може бити обавезујућа за родитеље, већ се мора јасно истаћи да је на добровољној основи“, тврди се даље у саопштењу Министарства просвете и образовања.

У ресорном министарству кажу и да родитељи ученика који имају проблема са школама приликом уписа или приликом издавања јавних исправа могу да се обрате надлежном просветном инспектору у својој општини.

VLADA POD PATRONATOM VUČIĆA I... TOME DIPLOME

Posle 45 dana pregovora, višednevnog zasedanja Skupštine, javnih i tajnih partijskih pregovora i nabeđivanja... i nakon kopernikanskih obrta 27. jula 2012. godine formirana je (ne)očekivana Vlada Republike Srbije, imenovanjem Ivica Dačića za predsednika i ministra unutrašnjih poslova, potpredsednika i ostalih članova vlade. Novu vladu čine koalicije okupljene oko Srpske napredne stranke, Socijalističke partije Srbije, Ujedinjenih regiona Srbije, Socijaldemokratska partija Srbije i Stranka demokratske akcije. Od prisutnih 214 poslanika, za novu Vladu glasala su 142, dok su 72 bila protiv. Nakon pauze koja je usledila posle glasanja novi predsednik, potpredsednici i ministri položili su svečanu zakletvu a zatim je izvršena i zvanična primopredaja dužnosti premijera. Nova Vlada Srbije ima 19 članova - premijera, 17 ministarskih resora i četiri potpredsednika od kojih su trojica i ministri, kao i jednog ministra bez portfelja. Potpredsednici Vlade su Aleksandar Vučić, Suzana Grubješić, Jovan Krkobabić i Rasim Ljajić. Neki od prvih zadataka nove Vlade, kako je istakao, novi premijer u svom ekspozeu, jesu ubrzanje evrointegracija, ekonomska stabilnost, borba protiv korupcije i kriminala i socijalna pravda. "Ja sam zadovoljan što su i druge političke stranke u suštini izrazile podršku programima i ciljevima nove Vlade bez obzira što nisu glasale jer razumemo njihovu političku poziciju.", kaže Ivica Dačić, predsednik Vlade RS. "Želim da vam kažem da će Srbija biti bezbedna zemlja i da će u Srbiji borba protiv kriminala i korupcije ići s vrha a ne od onih koji su manje krivi.", istakao je Aleksandar Vučić, potpredsednik Vlade RS i ministar odbrane. Nova Vlada neće rasipati novac već će trošiti kontrolisano. Za građane nema „stezanja kaiša“ a penzije će se izmirivati redovno. Prioritet nove vlade biće ekonomski oporavak zemlje i poboljšanje života svih građana. I članovi NSPRV i SrPS-a se nadaju da će nova Vlada raditi u njihovom interesu. Podsećamo, nova Vlada Srbije broji najmanje članova još od 1990. godine. Sednicu Skupštine na kojoj je formirana Vlada pratio je i veliki broj predstavnika diplomatskog hora i verskih zajednica.

Tako su naši (ničim izazvani) novi (stari) socijalni partneri (p)ostali:

Ivica Dačić, prime minister „Najevropljanin“ na čelu srpske vlade

Premijer Dačić ujedno i ministar unutrašnjih poslova rođen je 1966. godine u Prizrenu. Diplomirao je na Fakultetu političkih nauka u Beogradu. Bio je član Parlamentarne delegacije Narodne skupštine Republike Srbije u Parlamentarnoj skupštini Saveta Evrope. Obavlja funkciju predsednika Poslaničke grupe u Narodnoj skupštini Republike Srbije i u Skupštini SRJ. Savezni poslanik u Veću građana Savezne skupštine Savezne Republike Jugoslavije od 1992. godine. Narodni poslanik u Narodnoj skupštini Republike Srbije od 2004. godine. Bio je ministar za informisanje u takozvanoj prelaznoj Vladi Republike Srbije od oktobra 2000. do januara 2001. godine. Predsednik je Socijalističke partije Srbije od decembra 2006. godine. Bio je predsednik Košarkaškog kluba "Partizan" iz Beograda i potpredsednik Jugoslovenskog olimpijskog komiteta. Bio je prvi potpredsednik Vlade-zamenik predsednika Vlade i ministar unutrašnjih poslova od jula 2008. godine do jula 2012. godine. Dobitnik je priznanja "Najevropljanin" za 2009. godinu. Govori engleski i ruski jezik. Oženjen, otac dvoje dece.

Jovan Krkobabić, ministar rada Penzionerska majka

Dr. Jovan Krkobabić, potpredsednik Vlade i ministar rada, zapošljavanja i socijalne politike rođen je 1930. godine. Diplomirao je, magistrirao i doktorirao na Fakultetu političkih nauka u Beogradu. Radio je 18 godina u Institutu za nuklearne nauke u Vinči. Bio je osnivač i direktor Republičke zajednice penzionog

i invalidskog osiguranja samostalnih delatnosti (današnji Fond PIO samostalnih delatnosti). Predsednik je Partije ujedinjenih penzionera Srbije od 2006. godine i Saveza penzionera Srbije. Nosilac je brojnih domaćih i inostranih odlikovanja i priznanja, među kojima su Orden zasluga za narod, Priznanje Crvenog krsta Jugoslavije, Plaketa grada Beograda, Gramata SPC, Zlatna povelja Generalne skupštine Ujedinjenih nacija. Potpredsednik Vlade Republike Srbije od jula 2008. do 2012. godine. Oženjen, otac dva sina.

Mladan Dinkić, državni rizničar

Mladan Dinkić, ministar finansija i privrede rođen je 1964. godine u Beogradu. Diplomirao je na Ekonomskom fakultetu u Beogradu 1988, a magistrirao 1993. godine. Od 1990. do 1993. godine asistent pripravnika na predmetu Teorija i planiranje privrednog razvoja na tom fakultetu, a od 1993. do 2000. godine asistent na pomenutom predmetu. U periodu od 1997. do 1999.

godine osnivač i koordinator Grupe 17. Od 1999. do 2000. godine izvršni direktor nevladine organizacije G17 plus. Od 2002. do 2006. godine potpredsednik, a od 2006. i predsednik stranke G17 plus. Politički savez nacionalnih, regionalnih i lokalnih stranaka, udruženja građana i pojedinaca pod nazivom Ujedinjeni regioni Srbije (URS) osniva 2010. godine. Guverner Narodne banke Jugoslavije/Narodne banke Srbije od 2000. do 2003. godine, a od 2004. do 2006. godine ministar finansija u Vladi Republike Srbije. Potpredsednik Vlade i ministar ekonomije i regionalnog razvoja od jula 2008. do februara 2011. godine. Objavio više knjiga - "Završni račun: Ekonomske posledice NATO bombardovanja - Procena štete i finansiranja za ekonomsku rekonstrukciju SRJ", "Ekonomija destrukcije" i "Merenje ekonomske efikasnosti upotrebe resursa". Gostujući predavač na Cornell Law School (SAD), John M. Olin program 1997. godine, International Center for Economic Research (Italija) iste godine, Limburgs Universitair Centrum, Faculteit Toegepaste (Belgija), Economische Wetenschappen Diepenbeek 1996. godine, Bergakademie Freiberg - Fakultat für Wirtschafts- wissenschaften, Frajberg (Nemačka) 1996. godine i programa USIA (SAD) iste godine. Govori engleski jezik. Oženjen.

Žarko Obradović, ministar školski

Žarko Obradović, ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja rođen je 1960. godine u Beranama. Diplomirao je na Fakultetu političkih nauka u Beogradu, gde je i magistrirao i doktorirao. Objavio je dve naučne knjige i deset naučnih radova. Od 1998. do 2000. godine obavljao je dužnost zamenika ministra za lokalnu samoupravu u Vladi Republike Srbije, a u prelaznoj Vladi od oktobra 2000. do januara 2001. godine bio je zamenik ministra za visoko obrazovanje. Predavač je na Fakultetu za državnu upravu i administraciju Univerziteta Megatrend. Narodni poslanik je od januara 2001. godine. Bio je predsednik i zamenik predsednika Poslaničkog kluba SPS-a u Narodnoj skupštini Republike Srbije. Zamenik je predsednika Socijalističke partije Srbije od decembra 2006. godine. Ministar prosvete u Vladi Srbije do marta 2011. godine, a od tada do 2012. godine ministar nauke i prosvete. Govori engleski i služi se francuskim jezikom. Oženjen, otac dve ćerke.

BIVŠI MINISTRI VEĆ NAŠLI NOVA RADNA MESTA

Svi ministri, osim Nebojša Ćirića i Srdana Srećkovića, koji su u poslednje četiri godine sedeli u foteljama u Nemanjinoj, već su našli nova radna mesta. Najviše njih, čak 11, ministarske fotelje zamenilo je poslaničkim klupama, uključujući i bivšeg premijera Mirka Cvetkovića, koji, iako je najavljivao odlazak iz politike i povratak u privatni biznis, još nije vratio poslanički mandat. U zdanje Doma Narodne skupštine preselili su se svi ministri iz Demokratske stranke: Dragan Šutanovac, Dušan Petrović, Milan Marković, Snežana Malović, Oliver Dulić, Goran Bogdanović i Vuk Jeremić. Parlament je novo radno mesto i za Božidara Đelića, koji je podneo ostavku u Vladi decembra prošle godine.

Njihove kolege su i Predrag Marković, koji je bio ministar kulture predložen od URS, socijalista Petar Škundrić, koji obavlja i funkciju predsednika Skupštine akcionara NIS. Ćirić i Srećković, jedini koji zasada nisu našli novo uhlebljenje, primaće šest meseci platu od države. - Dok ne donese odluku o budućem profesionalnom angažmanu, a po zanimanju sam magistar ekonomskih nauka, koristiću pravo na nadoknadu, ali verujem da će to biti kraće od šest meseci - kaže bivši ministar dijaspore Srećković. Nebojša Ćirić, koji je predvodio resor ekonomije, rekao je da je trenutno na odmoru i da će tek doneti odluku o budućem radnom mestu: "To će sigurno biti u privatnom sektoru. O politici, bar za sada, ne razmišljam."

Из владе на факултете

Bivši ministar zdravlja Zoran Stanković, kako je rekao, prima platu na privatnom stomatološkom fakultetu u Pančevu i neće biti na teretu budžeta. Ministri koji su otišli iz Vlade kada je marta prošle godine rekonstruisan Cvetkovićev kabinet uglavnom su se vratili svojim bazičnim profesijama. Ministar vera Bogoljub Šijaković bavi se profesuram na Pravoslavnom bogoslovskom fakultetu. Sa studentima rade i bivši ministri poljoprivrede Saša Dragin i Ljudskih prava Svetozar Čiplič. Prvi je docent na Poljoprivrednom fakultetu, dok se drugi vratio na Pravni fakultet u Novom Sadu. Nekadašnja ministarka finansija Diana Dragutinović, pored posla u NBS, gde je viceguverner, radi i kao vanredni profesor na Ekonomskom fakultetu u Beogradu. Slobodan Milosavljević, bivši ministar trgovine, prima platu u PKS, gde je savetnik, ali i nadoknadu za članstvo u Odboru direktora NIS. Nebojša Brađić, nekadašnji ministar kulture, vratio se pozorištu. U prošloj vladi za resor sporta i omladine bila je zadužena Snežana Samardžić Marković. Ona je u februaru podnela ostavku na to mesto i od tada je u Strazburu, gde je generalna direktorka Direktorata za demokratiju Saveta Evrope.

Влада Аутономне Покрајине Војводине

Влада Аутономне Покрајине Војводине је извршни орган Покрајине. За свој рад одговорно је Скупштини АП Војводине, а његово деловање дефинисано је у оквирима надлежности из Устава Републике Србије и Статута АП Војводине, као највишег правног акта покрајине. На седници Скупштине АП Војводине, одржаној 11. јула 2012. године, за мандатара Покрајинске владе изабран је др Бојан Пајтић, који је функцију председника Владе АП Војводине обављао и у претходна два мандата.

Бојан Пајтић, покрајински премијер

Др Бојан Пајтић рођен је 2. маја 1970. године у Сенти. Основну и средњу школу завршио је у родном граду. Дипломирао је на Правном факултету у Новом Саду, где је у октобру 1996. изабран у звање асистента на предмету Облигационо право. На матичном факултету одбрао је магистарску тезу под називом „Фудуцијарни споразуми као средство обезбеђења облигационо правних потраживања“. Стекао је звање доктора правних наука 16. јуна 2008. када је одбрао докторску дисертацију: „Брачни имовински уговор“. 2001. године изабран је за потпредседника Извршног одбора Града Новог Сада, посланика у Народној скупштини Републике Србије и председника Законодавног одбора Народне скупштине. Од 2003. обављао је функцију шефа посланичке групе ДОС, а 2004. изабран је за шефа посланичке групе Демократске странке у Народној скупштини Републике

Србије. На седници Скупштине АП Војводине, 1. новембра 2004, изабран је за председника Извршног већа АП Војводине, а на ову дужност поново је изабран 16. јула 2008. године. Др Бојан Пајтић је објављивао научне радове у часописима: „Зборник радова Правног факултета у Новом Саду“, „Зборник радова Правног факултета у Нишу“, „Право, теорија и пракса“, „Правни живот“ и другим стручним публикацијама. Ожењен је и отац двоје деце. Говори енглески и мађарски језик.

Андор Дели, покрајински секретар

Мр Андор Дели потпредседник Владе и покрајински секретар за образовање, управу и националне заједнице рођен је 2.05.1977. у Бечеју. Правни факултет и магистарске студије завршио је у Новом Саду. Током 2003. године боравио је у Немачкој као стипендиста Фондације за међународно правну сарадњу. Од 2010. године обавља функцију покрајинског секретара за прописе, управу и националне заједнице. Говори мађарски, српски, енглески и немачки језик. тел: 021/487-4213; fax 021/421-366, e-mail: andor.deli@vojvodina.gov.rs.

Драгослав Петровић, покрајински секретар

Потпредседник Владе и покрајински секретар за науку, технолошки развој и високо образовање рођен 1. маја 1949. године у Ковилу. Дипломирани је физичар, а магистарску тезу радио је на Институту за минералогiju и геологију у Берну у Швајцарској. Докторирао је 1980. године на природно - математичком факултету у Новом Саду из области нових материјала. Од 1991. године редовни је професор на Департману за физику Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду. Био је директор Института за физику ПМФ у Новом Саду, в.д. директор Института за нуклеарне науке Винча, проректор Универзитета у Новом Саду, секретар Фонда за науку Војводине, председник Већа за развој Универзитета у Новом Саду итд. У два мандата (од 2004. до 2008., односно 2008-2012.) обављао је функцију покрајинског секретара за науку и технолошки развој. тел: 021/487-4641; fax: 021/456-044, e-mail: secretary@apv-nauka.ns.ac.rs.

Мирослав Васин, покрајински секретар

Мирослав Васин покрајински секретара за привреду, запошљавање и равноправност полова је Правни факултет завршио је у Београду. Члан је Савета за запошљавање Републике Србије, члан је Савета за заштиту на раду Републике Србије, члан је Савета за избегла, прогнана и расељена лица. Од 2008. године обавља функцију покрајинског секретара за рад, запошљавање и равноправност полова Говори руски и енглески језик.

Зоран Радоман, покрајински секретар

Зоран Радоман покрајински секретар за финансије рођен је 12.02.1954. године у Суботици. Дипломирани је економиста - пословноправног смера. Од 2004. године обавља послове директора Регионалног центра Нови Сад, као организационог дела Пореске управе. Национална алијанса за локални економски развој додељује му признање реформатора године 2010. године. 2012. године је био добитник је признања „Капетан Миша Анастасијевић“ за високе домете функционисања пореског система.

KAKO MOTIVISATI UČENIKE

Piše: Maja Asanović*

Pročitala sam u „Politici“ članak „Sve više dopunskih i dodatnih časova i to – privatnih“ i želela bih da ovaj problem osvetlim iz drugog ugla.

U našoj kulturi dominantno shvatanje je da učenici treba da za vreme školskog časa usvoje sve propisano gradivo, koje je tako strukturisano da ne ostavlja mnogo prostora za kreativnost. Taj pritisak, koji je konstantno usmeren, ne na usvajanje kvalitetnog znanja ili veština, već na proširivanje opsega poznavanja činjenica, jedan je do uzroka frustracije kod dece. Drugim rečima, naše društvo je organizovano tako da se u učionici izdvajaju oni koji treba da budu najbolji, a ostali bez obzira na njihova interesovanja, veštine ili sposobnosti percipiraju se kao manje vredni.

U tom kontekstu, neformalno obrazovanje, koje je vidljivo jedino kad govorimo o privatnim časovima, doživljava se kao „štaka“ koja treba da održava sistem koji ne funkcioniše. Moram da naglasim da je to u našim uslovima i skupa „štaka“ i zato možemo govoriti i o ekonomskom aspektu te frustracije.

Umesto da posvećujemo pažnju i prostor za diskusiju sistemu koji ne funkcioniše, možemo zajedno da se okrenemo ka drugačijem obrazovanju koje ne stvara frustraciju. Drugačiji model ne podrazumeva dostizanje visokih rezultata u školi, već usvajanje jake „baze“ znanja, to jest osnovnih podataka o nekom problemu, događaju ili prirodnoj pojavi. Sa tim osnovnim podacima učenici bi mogli da eksperimentišu, da ih variraju i zatim kreativno osmisle potencijalne rešenje problema. U ovakvoj nastavi, smanjuje se opterećenje, i učenika i profesora, tkao što svaki učenik nalazi prema svojim sposobnostima mesto u grupi, i način kako da aktivno učestvuje u rešavanju problema.

Ako bi promenili naše školsko, formalno obrazovanje, to bi direktno rezultiralo promenom, ne samo percepcije neformalnog obrazovanja, već i motivacije učenika. Jednostavno, u tom slučaju oni ne bi morali da uzimaju časove iz predmeta u kojima „nisu dobri“ (svi koji drže privatne časove su se susreli i sa niskim samopoštovanjem kod učenika), već bi se obrazovali u oblastima koje ih stvarno zanimaju.

Onog trenutka kada učenici budu zatražili privatni čas stimulisani ličnom motivacijom i željom za dodatnim znanjem, a na smanjivanjem frustracije i podizanjem samopoštovanja, moći ćemo da započemo diskusiju o unapređivanju profesionalnih kompetencija privatnih profesora. Do tada će njihova funkcija biti dominantno terapeutska, koliko im to lični senzibilitet bude dozvoljavao.

*Apsolvent na katedri za pedagogiju i andragogiju, Beograd

PROBLEM JE U MALOM BROJU PRVAKA

Piše: Ivan Tomić*

Dragi moji neistomišljenici, vi uopšte niste shvatili poentu mog napisa „Podela na savesne i manipulativne“, u „Politici“, a to je enormno mali broj prvaka u čitavoj državi, koji konstantno opada. „Senzacionalno otkriće“ da je Milka Boškov bila moj zamenik i nije baš neko otkriće, jer gospođa nikada nije ni krila gde je ranije radila, a i nije baš ni tačno, jer nikada nije bila moj zamenik, već pedagog u OŠ „Đuro Strugar“.

Mali broj prvaka u Srbiji nije bio problem samo škola u krugu dvojke, već škola u čitavoj Srbiji. Ko vam daje za pravo da izađete na ulice Beograda da sakupljate potpise, lepите plakate, kao da ste u predizbornoj kampanji. Šta da rade roditelji u malim mestima i selima? Indikativno je da je Ministarstvo prosvete, koje sam prošli put pohvalio, odmah uslišilo vaš zahtev da se boravak uvede u treći i četvrti razred. Kada su to tražile druge škole, odbijeni su sa obrazloženjem da nema para za otvaranje novih radnih mesta. Hvala OŠ „Kralj Petar I“, jer su sada i ostale škole dobile, zahvaljujući njima, ono što godinama same nisu uspevale, a što samo znači da kad neko kine u krugu dvojke problem se odmah rešava! Zašto to radite draga gospodo iz Ministarstva?!

Vaš osnovni motiv za smenu direktorke škole je mali broj upisanih prvaka. Zamislite, upisali ste samo četrdeset i devet prvaka i tražite vanredni pregled prosvetne inspekcije. Inspekcija nije pronašla nijedan veći problem u radu direktorke, pa samim tim ni u radu škole. Posledica toga je, sasvim opravdano da resorsni ministar smeni ceo školski odbor i imenuje drugi. Nije direktorka kriva što je kod nas u državi natalitet takav kakav jeste. Nekoliko novobeogradskih škola upisalo je približan broj kao i škola „Kralj Petar I“, a radi se najmnogoljudnijoj opštini na Balkanu, sa preko trista hiljada stanovnika! Porazavajuća je činjenica da je u gradu sa više od dva miliona ljudi upisano samo nešto više od 15.000 prvaka. To je prosečno od oko sedamdeset učenika po školi.

Problem malog broja upisanih prvaka nije ni vaš, ni moj, tražite krivca negde drugde.

*Profesor istorije, Beograd

VIŠAK PAMETI

Piše: Jelena Čalija*

U zemlji u kojoj više od 10 odsto dece u 21. veku ne završi ni osnovnu školu, ima viška nastavnika. Još jedan u nizu naših paradoksa: deca su nam nepismena, a nastavnici neuposleni. Oko 15.000, kako se procenjuje, mora da napusti obrazovni sistem kako bi se broj nastavnika sveo na razumnu cifru. Do fascinante brojke, a inače nam je specijalnost da ih postizemo u negativnim trendovima, stigli smo zbog „bele kuge“ i sve manje dece u školama, ali i neracionalnog zapošljavanja.

Umesto jednog nastavnika sa punim radnim vremenom, zapošljavano je po troje na isto radno mesto, pa ne iznenađuje mnogo što je prošle godine oko 150 nastavnika ostalo bez ijednog časa – tačnije bez posla. Drugi rade za 4.000 dinara mesečno, jer imaju samo deset odsto radnog vremena, a treći primaju platu iako uopšte ne rade, jer imaju više od 30 godina staža, spadaju u zaštićenu kategoriju i ne može im biti uručen otkaz bez njihove saglasnosti.

Škola se doživljavala kao familijarno-prijateljska kuća, a ne kao državna obrazovna ustanova. Mnogi direktori smatrali su je „svojom“, delili su je sa familijom i prijateljima, zapošljavali članove uže i šire porodice. Bilo je nastavnika koji nisu odlazili u penziju dok njihovo čedo ne završi fakultet i ne dođe na radno mesto koje je brižni roditelj pažljivo čuvao. Naplaćivale su se i partijske zasluge preko radnih mesta u školama.

Prosvetne vlasti ne mogu mnogo da urade na rešavanju problema „bele kuge“, ali mogu da stanu na kraj rođačko-prijateljsko-partijskom zapošljavanju. Sastavljanje poimeničnih lista nastavnika koji delimično ili potpuno nemaju normu i obavezno preuzimanje zaposlenih sa tih lista, u školama u kojima se otvori neko radno mesto, kao i objavljivanje konkursa tek pošto ga odobri načelnik školske uprave, trebalo bi da pomognu.

Ipak, znajući kako smo skloni traženju „rupa u zakonu“ i izvrdavanju pravila na najkreativnije načine, jedino efikasno sredstvo bilo bi pozivanje na odgovornost. Bez svesti o tome da će odgovarati za zapošljavanje „preko veze“ i udomljavanje na državnom budžetu rodaka i prijatelja, teško da će se neko promeniti, jer takav, inače, nije sklon da poštuje bilo kakva pravila.

Kako rešiti postojeći problem viška nastavnika u zemlji u kojoj je izdvajanje za obrazovanje ispod evropskog proseka? Vrlo teško. Svi predlozi, od davanja otpremnina za dobrovoljni odlazak iz prosvete do smanjivanja broja učenika u odeljenju, upošljavanja nastavnika u projektima obrazovanja odraslih, imaju jedan zajednički imenitelj – zahtevaju novčana sredstva, a njih je i bez krize i pretnje bankrotom države, veoma malo. Konačno, šta raditi sa 15.000 visokoobrazovanih prosvetnih radnika? Deo njih biće penzioneri, ali šta raditi sa onim drugim, radno sposobnim delom? Da li ih gumuti u redove nezaposlenih ili im kupiti kartu u jednom pravcu i pridružiti ih srpskim lekarima koji uveliko napuštaju Srbiju i odlaze u inostranstvo?

*kolumnista „Politike“

REFORMA ŠKOLSTVA U PRAKSI

Piše: Dr Zdravko Stojanović

Čudi me sa koliko je „zamajavanja“ objašnjavano polaganje male mature: te srpski, te maternji jezik, te toliki procenat poznatog rešavanja matematičkih zadataka (?), iduće godine ne, te kombinovana pitanja iz biologije, geografije, fizike... Pored svega toga, još i objašnjavanje resornog ministra kroz osmeh, sa određenom dozom reklo bi se cinizma, kako novinari greše u tumačenju odluke ministarstva da priznaje odgovore iz srpskog (maternjeg) jezika, ukoliko su oni tačne, bez obzira na gramatičku ispravnost. Hipotetički primer: „Najveća Evropska reka je Dunav.“ Na prelazu iz četvrtog u peti razred, sa prelaskom na predmetnu nastavu, devojčice i dečaci doživljavaju određenu emotivnu uzburkanost, jer je to za njih nešto novo, i zato što žele da budu zajedno sa drugovima iz istog razreda.

Odlukom nadležnih u OŠ „Kneginja Milica“, ranije „Užička republika“, na Novom Beogradu, jedno odeljenje, od pet koliko ih ima u četvrtom razredu, treba da se rasformira, i učenici, bez ikakvog pitanja, rasporede u ostala četiri odeljenja (radi smanjenja broja nastavnika, odnosno radi „reforme“ u prosveti, koja u svim domenima podrazumeva smanjenje broja zaposlenih, sem možda u nekim „agencijama za kontrolu rada agencija“). U pomenutoj školi, rešeno je da se rasformira prvo odeljenje koje je najkompaktnije! Peto odeljenje, koje je „usput“ formirano od učenika doseljenika ili preseljenika, i ostalih, neće biti rasformirano, što bi bilo logično, već prvo odeljenje, i pored protivljenja učenika, roditelja, socijalnog radnika, psihologa, i ostalih poslenika u školi! Direktor na sve primedbe odgovara, uz sličan osmeh ministrovom, da još ništa nije rešeno. Čeka se da roditelji i deca krenu na godišnje odmоре. Valjda će se „reforma“ tada lakše sprovesti i očigledan „pritisak odnekud“ na direktora razrešiti.

*Beograd

БРОЈНИ НЕДОСТАЦИ У ИЗМЕНАМА ЗАКОНА О УЏБЕНИЦИМА

(Наставак са стр. 1)

Предложене измене закона, које од фебруара чекају усвајање у парламенту, имају бројне недостатке које би требало исправити подзаконским актима, слажу се стручњаци и издавачи. Завод за уџбенике има и додатне примедбе, јер закон само њих обавезује нискоотиражним издањима и издањима на језицима националних заједница. „Ова либерализација са потпуно slabим условима за лиценцу, или скоро непостојећим, омогућава да сваки пунолетни грађанин Републике Србије буде издавач. Једини услов јесте да има пријатеља са високом спремом да му буде уредник, јер он не мора да буде запослен“, објашњава Милољуб Албијанић, директор и главни уредник Завода за уџбенике.

У Министарству просвете су и самокритични. Услови за издавање уџбеника, кажу, веома су благи. „У новим предлозима Закона имате прилику да предложите оштрије услове уколико желите да тржиште буде, на неки начин, уже“, каже помоћник министра просвете Весна Фила. Тржиште уџбеника у Србији вредно је деведесет милиона евра – велики колач око којег се такмиче државни и приватни издавачи.

„Данас имамо 70 лиценцираних издавача, и с правом можемо поставити питање да ли тај квантитет не само оних са лиценцама А него и лиценцама Б и Ц, одмах подразумева и померање у квалитету“, сматра Радиоје Митровић, државни секретар у Министарству просвете. Пре важећег Закона о уџбеницима из 2009, седам година постојао је подзаконски акт, такозвани оглед о уџбеницима, како би и приватни издавачи могли да их објављују. Тако нам је основно образовање, у једном тренутку, било експериментално. У међувремену, није се далеко одмакло.

ПОЛОВИНА УЧЕНИКА ПИЈАНА БАР ЈЕДНОМ МЕСЕЧНО

Истраживање спроведено на око 100.000 средњошколаца у 36 европских држава, међу којима је била и наша, показало је да наши ученици мање од европског просека користе алкохол, цигарете и нелегалне дроге.

У Србији су били обухваћени ученици свих региона, као и свих врста средњих школа: гимназија, стручних средњих и занатских школа. Оно у чему наши средњошколци „постигу“ већ просек од европског је коришћење таблета за смирење, и то без рецепата. Истраживање показује да је седам одсто наших средњошколаца рођених 1995. године пробало таблете за смирење. Као забрињавајуће када је реч о средњошколцима наведено је повремено опијање, које се дефинише као конзумирање пет чаша алкохола у једној прилици. Забележено је да се узима просечно 2,5 литара пива и 7,5 децилитара вина, што је близу европског просека. Чак 36 одсто средњошколаца у Србији се опило барем једном током месеца, а европски просек је 39 одсто.

По закључку из истраживања ЕСПАД-а (Европски школски истраживачки пројекат о алкохолу и другим дрогама), општи утисак је да су наши средњошколци у односу на европске умерени у коришћењу психоактивних супстанци, мада број оних који то чине није занемарљив. Иначе, сваки други ученик у 36 европских земаља изјавио је да је најмање једанпут пробао цигарете, док је 28 одсто њих навело да их је користило у претходних месец дана, а два одсто је пушило најмање паклу дневно.

У Србији 20 одсто ученика је пушило најмање једном у месец дана. Истраживање је показало да је 57 одсто средњошколаца у Европи користило алкохол најмање једанпут током месеца, док је код нас то навело чак 52 одсто. Конзумирање алкохола једном месечно код средњошколаца најраспрострањеније је у Чешкој, где је томе склоно чак 79 одсто те популације, затим у Данској – 75 одсто, док их најмање алкохол пије у Албанији – 32 и на Исланду – 17 одсто.

У Европи је просек 17 одсто за средњошколце који редовно пуше марихуану, док је код нас то признало седам одсто средњошколаца. Но, у исто време, велики проценат средњошколаца је признао да је пробао канабис. Тако је тај проценат код нас чак 36 одсто испитаних средњошколаца, у Црној Гори 33, а у Републици Српској 26 одсто. Остале дроге пробало је шест одсто европских и три одсто наших средњошколаца. Најчешће су користили амфетамине, кокаин, такозвани крек, односно кокаин за пушење, екстази, ЈСД... Највиша стопа коришћења дрога код средњошколаца је у Монаку – 11 одсто, док је у Норвешкој и БиХ свега два одсто.

„МАТУРА. КАКО? ЛАКО“

Часове на глобалној мрежи пратило 10.000 ђака

Свршени основци широм Србије и ове године су имали прилику да завршне испите из математике и матерњег језика припремају потпуно бесплатно, код куће, посредством интернета, захваљујући директним преносима предавања на глобалној мрежи. Ради се о пројекту „Матура. Како? Лако“ који су у минулом периоду спровели Школска управа у Зрењанину и фирма „ХД-филм“, у сарадњи с локалном самоуправом и Пословним инкубатором. Школарици су на тај начин могли пратити часове математике и матерњег, односно српског и мађарског језика. Предавања су преносена уживо, а сви часови на којима су обрађивана питања из збирки била су снимљена у бази података, смештеним у посебним секцијама, тако да су и они који су евентуално пропустили директан пренос могли накнадно погледати видео-материјал, онолико пута колико су то желели.

Директор зрењанинске фирме „ХД-филм“ Владимир Шпер представио је резултат пројекта бесплатног видео интернет-предавања, који је трајао од 8. маја до 15. јуна. У том периоду припремљено је и емитовано по петнаест видео-часова математике, српског и мађарског језика, као и по три додатна часа за вежбе. На тим часовима обрађено је 330 задатака из математичке збирке за 2012. годину, и по 350 задатака из матерњег језика. – Предавања су уживо преносена уторком и четвртом, од 10 часова, преко два интернет видео-канала, и постављена су, односно архивирана на нашем „Јутјуб“ каналу за накнадне прегледе. Статистика показује да је било 10.032 гледаоца, а прегледано је око 2.000 сати емитованог материјала у директним преносима. Забележено је и више од 20.000 посета јединствених ИП-адреса на „Јутјуб“ каналу с архивираним часовима – предочио је Шпер статистичке податке.

Начелник Школске управе Зрењанин Станиша Бањанин изјавио је да је задовољан што овај пројекат већ две године доказује да је добро мотивисан и добро припремљен јер установа на чијем је челу до сад није имала ниједну негативну примедбу на оно што је до сада урађено. Предност оваквог начина припреме градива јесте у томе што ученици задатке могу понављати, родитељи не морају да плаћају наставнике и могу контролисати како се њихова деца припремају за завршне испите. Иако се ради о зрењанинском пројекту, осим 7.000 осмака, колико их је ове године било у школама које покрива Школска управа Зрењанин, заправо свих 82.000 свршених основаца у Србији могло је пратити интернет-наставу.

КЊИГЕ НА ПОКЛОН И ЧЕТВРТАЦИМА

Ученике од првог до четвртог разреда на клупама ће дочекати и бесплатни уџбенички комплекти за све обавезне предмете јер и ове године Министарство наставља пројекат поделе бесплатних уџбеника основцима.

Како се овај пројекат, започет пре четири године поделом бесплатних уџбеника првацима, проширује сваке године, пре две године бесплатне школске књиге добили су и ученици другог разреда, лане и они у трећем, а ове године придружиће им се и ученици четвртог разреда који су и до сада, од поласка у школу, сваке године, добијали бесплатне уџбенике. По министровим речима, у протекле три године 238.000 основаца добило је у оквиру овог пројекта око два милиона уџбеника за матерњи језик, математику, стране језике, свет око нас или природу и друштво, ликовно и музичко, а ове године придружиће им се и око 70.000 нових. Као и ранијих година, Покрајински секретаријат за образовање, управу и националне заједнице помоћи ће Министарству просвете у финансирању пројекта поделе бесплатних ученика основцима. По речима помоћника за финансије Покрајинског секретара за образовање, управу и националне заједнице Жежефа Кабока, за тај пројекат Покрајина је из свог буџета издвојила 34 милиона динара, што је четири милиона више него лане.

Листе одобрених уџбеничких комплеката за обавезне предмете за прва четири разреда основне школе Министарство просвете доставило је на крају минуле школске године свим школама и наставници су с тих листа одабрали комплете за свој предмет, а затим је тај избор усвојило наставничко веће сваке школе и школа је надлежној школској управи доставила списак одабраних уџбеничких комплеката и број ученика за које се они обезбеђују. И ове године добијене уџбенике, који имају радног карактера, на крају школске године ђаци ће вратити у школу да би догодине могли да их добију нови ђаци.

И овај пут наставници су имали прилично велик избор уџбеничких комплеката па је тако само за први разред понуђено за српски језик чак 14 комплеката, за математику и свет око нас по осам, за музичко пет, за ликовно два, као и за енглески. Осим Завода за издавање уџбеника, чији уџбенички комплекти се нуде наставницима у свим разредима и за све предмете, у понуди су и комплекти издавачких кућа „Едука“, „Епоха“, „Клет“, „Атос“, БИГЗ, „Креативни центар“, „Нова школа“, „Драганић“, „Стилос“...

ZARADE U VOJVODINI I DALJE ISPOD PROSEKA

• Najviše prosečne zarade u junu u Srbiji isplaćene su zaposlenima na Novom Beogradu - 63.047 dinara, a najniže zarade zaposlenima u Merošini - 22.689 dinara • Najveće prosečne zarade imali su zaposleni u proizvodnji duvanskih proizvoda - 99.269 dinara • Najniže zaradama ostvarili zaposleni u proizvodnji tekstila - 20.552 dinara i u ostalim ličnim uslužnim delatnostima - 21.510 dinara

Prosečna zarada isplaćena u junu 2012. godine u Republici Srbiji iznosi 58712 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u maju 2012. godine, nominalno je veća za 4,5%, a realno za 3,4%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u junu 2012. godine u Republici Srbiji iznosi 42335 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u maju 2012. godine, nominalno je veća za 4,7%, a realno za 3,6%.

Najviše prosečne zarade u junu u Srbiji isplaćene su zaposlenima na Novom Beogradu - 63.047 dinara, a najniže zarade zaposlenima u Merošini - 22.689 dinara, pokazali su podaci Republičkog zavoda za statistiku (RZS).

U vrhu po visini plata u junu listom su bile beogradske opštine, pa posle Novog Beograda, slede Lazarevac sa 62.123 dinara, zatim Surčin - 61.026 dinara, Palilula - 60.524 i Stari grad - 58.879 dinara. Što se tiče ostalih gradova, najviše plate bile su u Lajkovcu sa 58.665 dinara, Kostolcu 57.459 dinara, Smederevo - 52.639 dinara.

Među opštinama sa najnižim platama, osim Merošine, su i Arilje sa 22.708 dinara, zatim Dimitrovgard - 22.922 dinara, Kuršumlija - 23.825 dinara i Vranjska Banja - 24.289 dinara.

Posmatrano po delatnostima, najveće prosečne zarade imali su zaposleni u proizvodnji duvanskih proizvoda - 99.269 dinara, a najmanje zaposleni u kinematografskoj, televizijskoj i muzičkoj produkciji - 19.848 dinara.

U vrhu po visini plate su i zaposleni u delatnosti udružena - 98.619 dinara, zatim zaposleni u finansijskim uslugama, osim osiguranja i penzijskih fondova - 91.649 dinara, u upravljačkim delatnostima i savetovanju - 84.363 dinara i u eksploataciji sirove nafte i prirodnog gasa - 84.090 dinara.

Među onima sa najnižim zaradama su i zaposleni u proizvodnji tekstila - 20.552 dinara, u ostalim ličnim uslužnim delatnostima - 21.510 dinara, zaposleni u delatnosti pripremanja i posluživanja hrane i pića - 21.524 dinara i zaposleni u proizvodnji odevnih predmeta - 22.385 dinara.

U AP Vojvodini prosečno isplaćena zarada za jun 2012. godine iznosi 56.486 dinara i za 3,8 % je niža od isplaćenog proseka u Republici Srbiji, dok je isplaćena neto zarada za isti mesec ostvarena u iznosu od 40.631 dinar.

	Prosečne zarade				Prosečne zarade bez poreza i doprinosa			
	RSD		Indeksi		RSD		Indeksi	
	VI 2012	I-VI 2012	VI 2012 V 2011	I-VI 2012 I-VI 2011	VI 2012	I-VI 2012	VI 2012 V 2011	I-VI 2012 I-VI 2011
Republika Srbija	58712	55957	104,5	110,2	42335	40354	104,7	110,4
Srbija - Sever	64915	62490	103,4	110,9	46768	45002	103,8	111,1
Beogradski region	72795	70055	103,0	111,7	52504	50410	103,8	111,8
Region Vojvodine	56486	54379	103,7	109,9	40631	39204	103,6	110,3
Srbija - Jug	50482	47432	106,0	109,3	36454	34288	105,9	109,4
Region Šumadije i Zapadne Srbije	49618	46436	105,8	109,1	35943	33661	105,8	109,2
Region Južne i Istočne Srbije	51529	48660	106,1	109,6	37073	35062	106,0	109,7
Region Kosova i Metohije	-	-	-	-	-	-	-	-
Grad Beograd	72795	70055	103,0	111,7	52504	50410	103,8	111,8
Grad Novi Sad	66029	64281	104,0	109,7	47565	46442	103,8	110,0
Grad Niš	50418	48294	98,2	107,1	36305	34912	98,4	107,6
Grad Kragujevac	56597	52134	105,5	111,6	40885	37721	105,6	111,8

Prosečne zarade po zaposlenom u Republici Srbiji, po delatnostima	Zarade		Zarade bez poreza i doprinosa	
	VI 2012	I-VI 2012	VI 2012	I-VI 2012
Ukupno	58712	55957	42335	40354
Poljopoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	51147	48619	36705	35059
Rudarstvo	87223	90690	62117	64587
Prerađivačka industrija	51127	47516	37068	34544
Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom	98082	100858	69657	71598
Snabdevanje vodom i upravljanje otpadnim vodama	52742	51447	37949	37012
Gradevinarstvo	50859	47871	36780	34512
Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila	43711	41772	31919	30494
Saobraćaj i skladištenje	60321	59926	43523	43340
Usluge smeštaja i ishrane	32072	30119	23428	21990
Informisanje i komunikacije	84122	81459	60397	58197
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	115634	104625	84494	75794
Poslovanje nekretninama	69515	61690	49772	44279
Stručne, naučne, informacione i tehničke delatnosti	81353	77151	59329	56498
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	43580	41945	31450	30260
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	71729	69538	51186	49642
Obrazovanje	57434	55791	41135	39983
Zdravstvena i socijalna zaštita	58727	54409	42204	39076
Umetnost, zabava i rekreacija	53301	53089	38433	38246
Ostale uslužne delatnosti	39239	38589	28527	28079

Period jun 2012 - jun 2012.

Prosečna zarada isplaćena u junu 2012. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u junu 2011. godine, nominalno je veća za 7,5%, a realno za 1,9%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u junu 2012. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u junu 2011. godine, nominalno je veća za 7,7%, a realno za 2,1%.

Period januar/jun 2012 - januar/jun 2011.

Prosečna zarada isplaćena u periodu januar-jun 2012. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u periodu januar-jun 2011. godine, nominalno je veća za 10,2%, a realno za 5,7%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u periodu januar-jun 2012. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar-jun 2011. godine, nominalno je veća za 10,4%, a realno za 5,8%.

INFLACIJA SE ZAHUKTAVA - Potrošačke cene u julu veće za 6,1%

Indeksi potrošačkih cena se definišu kao mera prosečne promene maloprodajnih cena robe i usluga koje se koriste za ličnu potrošnju. Cene ovih proizvoda i usluga u julu 2012. godine, u odnosu na jun 2012. godine, u proseku su povećane za 0,1%. Potrošačke cene u julu 2012. godine, u odnosu na isti mesec 2011. godine, povećane su za 6,1%, dok su u odnosu na decembar 2011. godine povećane za 5,4%. Posmatrano po glavnim grupama proizvoda i usluga klasifikovanih prema nameni potrošnje u julu 2012. godine, u odnosu na prethodni mesec, najveći rast cena zabeležen je u grupama Alkoholna pića i duvan (6,6%), Rekreacija i kultura (5,7%), Restorani i hoteli (1,0%), Nameštaj, pokućstvo i tekuće održavanje stana (0,6%) i Zdravstvo (0,5%). U istom periodu zabeležen je pad cena u grupama Hrana i bezalkoholna pića (-1,3%), Transport (-0,4%) i Komunikacije (-0,2%). Cene ostalih proizvoda i usluga nisu se bitnije menjale.

Inflacija (merena Indeksima potrošačkih cena)												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Godišnja stopa												
2011	11,2	12,6	14,1	14,7	13,4	12,7	12,1	10,5	9,3	8,7	8,1	7,0
2012	5,6	4,9	3,2	2,7	3,9	5,5	6,1	-	-	-	-	-
Mesečna stopa												
2011	1,4	1,5	2,6	1,1	0,4	-0,3	-0,5	0,0	0,2	0,4	0,9	-0,7
2012	0,1	0,8	1,1	0,6	1,4	1,1	0,1	-	-	-	-	-

ДОСТАВЉАЊЕ И ПРАВНО ДЕЈСТВО РЕШЕЊА О ПРЕСТАНКУ РАДНОГ ОДНОСА ПО ОСНОВУ ВИШКА ЗАПОСЛЕНИХ

Ако је достављање решења о престанку радног односа по основу вишка запослених покушано пре дана утврђеног као дан престанка радног односа, а запослени је одбио да прими решење, радни однос му престаје на дан утврђен решењем о престанку радног односа.

У складу са чланом 185. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09), уговор о раду отказује се решењем, у писаном облику, и обавезно садржи образложење и поучу о правном леку.

Решење мора да се достави запосленом лично, у просторијама послодавца, односно на адресу пребивалишта или боравишта запосленог.

Ако послодавац запосленом није могао да достави решење у смислу става 2. овог члана, дужан је да о томе сачини писмену белешку.

У случају из става 3. овог члана решење се објављује на огласној табли послодавца и по истеку осам дана од дана објављивања сматра се достављеним.

Запосленом престаје радни однос даном достављања решења осим ако овим законом или решењем није одређен други рок.

Запослени је дужан да наредног дана од дана пријема решења у писаном облику обавести послодавца ако жели да спор решава пред арбитром у смислу члана 194. овог закона.

Према томе, поступак достављања решења о отказу уговора о раду у случају неуспелог уручења запосленом у просторијама послодавца, посебно у случају неуспелог уручења на адресу пребивалишта, боравишта и путем поште, објективно захтева дуже време. Међутим оно није, односно не мора да буде од значаја за дан престанка радног односа. Наиме, према члану 185. став 5. Закона, запосленом престаје радни однос даном достављања решења, осим ако овим законом или решењем није одређен други рок.

Према томе, решењем о престанку радног односа по основу вишка запослени може бити тачно утврђен датум престанка радног односа запосленог. Ако је достављање решења покушано пре дана утврђеног као дан престанка радног односа, а запослени је одбио да прими решење, радни однос му престаје на дан утврђен решењем о престанку радног односа.

(Мишљење Министарства рада и социјалне полиције, бр. 011-00-00605/2011-02 од 25. јула 2011)

ОСНОВ ЗА УТВРЂИВАЊЕ УВЕЋАНЕ ЗАРАДЕ ПО ОСНОВУ „МИНУЛОГ РАДА“

За време које је запослени провео на раду ван радног односа нема право на увећану зарату по основу „минулог рада“.

У складу са чланом 108. став 1. тачка 4. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09) запослени има право на увећану зарату у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, по основу времена проведеног на раду за сваку пуну годину рада остварену у радном односу – 0,4% од основице.

Под радним односом, у складу са чланом 30. Закона о раду, подразумева се уговорни однос који се заснива закључивањем уговора о раду између запосленог и послодавца. Запослени, у смислу овог закона, је физичко лице које је у радном односу код послодавца, а послодавац је домаће, односно стране правно или физичко лице које запошљава, односно радно ангажује, једно или више лице (члан 5. Закона о раду).

Према томе, запослени има право на увећану зарату по основу времена проведеног на раду, односно „минулог рада“, само за време проведено у радном односу на основу уговора о раду. За време које је запослени провео на раду ван радног односа нема право на увећану зарату по основу „минулог рада“.

(Мишљење Министарства рада и социјалне полиције бр. 011-00-817/2011-02 од 1. децембра 2011)

ПРИЈЕМ У РАДНИ ОДНОС НА ОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ

Питање: Да ли директор школе може решењем да распореди запослене за чијим радом је престала потреба, и који се налазе на листи технолошких вишкова, на упражњено радно место наставника који ће бити на одсуству дужем од 60 дана?

Одговор: Одредбом члана 132. став 6. тачка 1) Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/09 и 52/11), прописано је да установа може да прими у радни однос на одређено вре-

ме по расписаном конкурсном лицу ради замене одсутног запосленог преко 60 дана. Према томе, директор школе је у обавези да распише конкурс за пријем лица на одређено радно време ради замене одсутних запослених преко 60 дана.

(Мишљење Министарства просвете и науке, бр. 610-00-444/2011)

РАДНОПРАВНИ СТАТУС ПРИПРАВНИКА У СЛУЧАЈУ ИСТЕКА РОКА ЗА ПОЛАГАЊЕ ИСПИТА ЗА ЛИЦЕНЦУ

Питање: Да ли приправнику који је благовремено пријављен за полагање испита за лиценцу, али испит није положио у законском року због тога што није позван на полагање, престаје радни однос?

Одговор: Чланом 123. став 8. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 72/09) прописано је да приправник кој савлада програм увођења у посао наставника, васпитача и стручних сарадника има право на полагање испита за лиценцу после навршених годину дана рада.

Правилником о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника („Службени гласник РС“, бр. 22/05 и 51/08) уређена су сва питања везана за поступак стицања дозволе за рад, лиценце наставника, васпитача и стручних сарадника. У том смислу на основу одредбе члана 15. став 1. Правилника, прописано је да установа подноси захтев Министарству за одобравање полагања испита за лиценцу после истека приправничког стажа и савладаног програма, уз сагласност приправника.

Одељење за полагање испита за лиценцу, директоре и секретаре установа организује и спроводи полагање испита за лиценцу током школске године, а динамика позивања кандидата за полагање испита за лиценцу зависи од потпуности документације коју установа доставља приликом подношења захтева за одобравање полагања испита за лиценцу, као и од чињенице да ли се за кандидата организује претходна усмена провера знања из предмета педагогија и психологија, у складу са чланом 12. став 4. Правилника. Према томе, захтев за полагање испита за лиценцу сматра се уредним када установа за кандидата достави потпуну документацију у складу са чланом 15. Правилника.

Имајући у виду све наведено, мишљења смо да запосленим који су у радном односу на неодређено време и испуњавају законске услове за полагање испита за лиценцу, а који су у законом прописаном року пријављени ради полагања испита за лиценцу, али га још нису положили, на основу чињенице да су благовремено пријављени, не би могао престати радни однос. Такође, запосленим у радном односу на одређено време који испуне услов за полагање испита за лиценцу и пријављени су ради полагања наведеног испита у законском року, и у време када су били у радном односу, али нису позвани на полагање до истека рада на одређено време, престаје радни однос истеклом временом на које су примљени, с тим што имају право да полажу испит за лиценцу.

(Мишљење Министарства просвете, бр. 152-00-02013/2010-13 од 7. октобра 2010)

ИЗБОР ЧЛАНОВА САВЕТА РОДИТЕЉА

Питање: Да ли приликом избора представника савета родитеља могу да гласају оба родитеља која присуствују родитељском састанку, а имају децу близанце, ученике истог одељења?

Одговор: Сагласно одредби члана 58. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/09 и 52/11) начин избор савета родитеља уређује се статутом установе.

(Мишљење Министарства просвете и науке, бр. 610-00-579/2011-07 од 13. септембра 2011)

ДОСТАВЉАЊЕ ПОНУДЕ ЗА ИЗВОЂЕЊЕ УЧЕНИЧКЕ ЕКСКУРЗИЈЕ

Питање: Да ли представник савета родитеља може да достави понуду за извођење екскурзије као власник туристичке агенције која може да организује екскурзију?

Одговор: У вези са питањем да ли представник савета родитеља може да достави понуду за извођење екскурзије, с обзиром да је власник туристичке агенције која може да организује екскурзију, истичемо да то питање није на посебан начин уређено прописима из области образовања и васпитања.

(Мишљење Министарства просвете и науке бр. 610-00-579/2011-07 од 13. септембра 2011)

FAKULTET TUŽIO STUDENTA JER JE PREBRZO STUDIRAO

Nemački student Marsel Pol (22) iz mesta Arnsberga dao je 60 ispita za samo 20 meseci na privatnom Fakultetu za ekonomiju i menadžment u Esenu, i diplomirao je sa odličnom prosečnom ocenom 2,3 (u nemačkom sistemu najbolja ocena je 1). Za uspeh je „nagrađen“ tužbom svog fakulteta, koji potražuje oko 3.000 evra, to jest bar deo školarine koja mu je zbog prebrzog studiranja izmakla. Pol je, naime, osnovne studije i master završio za tri umesto za uobičajenih 11 semestara. Diplomirao je u avgustu 2011, a fakultet traži da plati i ostatak školarine do kraja 2011. Pol je zaista bio vredan. On i još dvoje kolega međusobno su podelili predavanja koja će pohađati, zatim su gradivo spajali i zajedno učili, a paralelno sa studijama odlazili su i u banku na praksu.

MUŠKARCI KOJI RADE KUĆNE POSLOVE SU SREĆNIJI

Želite da učinite čoveka srećnim? Dajte mu metlu. Naučnici sa Kembridž Univerziteta su analizirali muškarce iz sedam evropskih zemalja i utvrdili da ljudi koji rade poslove po kući su srećniji od onih koji to ne čine. Muškarci koji se bave poslovima u kući i oko nje imaju bolju ravnotežu između svog profesionalnog i ličnog života, bolje samopouzdanje i veću svest o sebi. Istraživači su očekivali da otkriju da su žene te koje su srećnije kada njihovi supružnici urade neke poslove, ali to nije bio slučaj. Njihova sreća se nije povećala ili smanjila na osnovu količine pomoći koja im je pružena u domaćinstvu. Istraživanje dalje kaže da veza između osećanja zadovoljstva kod muškaraca i čišćenja se pripisuje činjenici da oni radije odrade kućne poslove, nego što su voljni da slušaju o njima. Prevedeno, vaš zakeranje je najgora stvar ikada. Za njega je čišćenje kuhinjskog poda, samo da vas ne sluša kako mu to natrijavate na nos, podstrek njegovom raspoloženju.

GUGLOV PROJEKT OČUVANJA UGROŽENIH JEZIKA

U saradnji sa naučnicima i lingvistima, internet gigant „Gugl“ 21. juna je predstavio veb-sajt pod nazivom „Endangered Languages Project“ (Projekat ugroženih jezika) na kome ljudi mogu da pronađu, podele i sačuvaju informacije o dijalektima koji nestaju. „Ljudi mogu da dele svoje znanje i istraživanja direktno kroz sajt i pomognu da sadržaj bude ažuriran“, naveli su menadžeri projekta Klara Rivera Rodrigex i Džejson Rajsman na Guglovom blogu. Sajt endangered-languages.com organizovan je tako da korisnici mogu da aploduju video, audio ili tekstualne fajlove i uče retke dijalekte, prenosi AFP.

Svega polovina od oko 7.000 jezika koji se danas govore preživeće kraj ovog veka, navodi se na postu postavljenom na sajtu. „Dokumentovanje jezika koji su na ivici nestanka je važan korak u očuvanju kulturne raznolikosti, odavanja počasti znanju naših predaka i osnaživanju naše mladeži“, naveli su Rodrigex i Rasjman. „Tehnologija može da podrži ove napore, omogućujući ljudima da stvore snimke visokog kvaliteta svojih starih koji su često poslednji predstavnici nekog jezika, poveže dijasporu i omogućuje učenje jezika“, dodali su oni.

„VASPITNE“ BATINE MOGU OSTAVITI TRAJNE POSLEDICE

Mnoga istraživanja pokazala su da zlostavljanje u detinjstvu može imati veliki uticaj na razvoj pojedinca i njegovo mentalno stanje u odrasloj dobi. Međutim, nova studija pokazuje da i obične „vaspitne“ batine mogu imati isti efekat. Istraživači iz Kanade otkrili su da fizičko kažnjavanje dece, poput šamaranja i guranja, čak i u odsustvu stvarnog zlostavljanja, može izazvati poremećaje raspoloženja, anksioznost, sklonost upotrebi narkotika i poremećaje ličnosti. Iako je možda tačno da je mnogo današnjih roditelja bilo fizički kažnjavano u detinjstvu, ranije studije su pokazale da su i oni u većem riziku od depresije, upotrebe alkohola, fizičkog zlostavljanja članova porodice i uključivanja u kriminalne aktivnosti. Američka akademija za pedijatriju i Kanadsko pedijatrijsko društvo ne preporučuju ni jedan oblik fizičkog kažnjavanja. Ono je zakonom zabranjeno u 32 zemlje, ne uključujući SAD i Kanadu. Voda nove studije Trejsi Afifi veruje da fizičko kažnjavanje ne treba da se primenjuje u vaspitavanju dece bilo kog uzrasta i da je potrebno podsticati pozitivne strategije u roditeljstvu. Na primer, detetu treba ukazati na posledice njegovih postupaka i eventualno uskraćivanje privilegija („Ako baciš igračku, pokvarićeš je i više nećeš moći da se igraš“). Dr Hauard Benet, pedijatar iz Vašingtona i profesor kliničke pedijatrije na Univerzitetu Džordž Vašington, preporučuje da se deca pohvale kada se ponašaju dobro, a kažnjavaju udaljavanjem, koje podrazumeva da dete mora provesti vreme u drugom delu kuće, sve dok ne prestane da se ponaša neprimereno. Studija je objavljena u žurnalu „Pedijatrija“.

ISPIT KOD PIJANE PROFESORICE TRAJAO 23 SATA

Usmeni ispit kod jedne profesorice u centralnoj Rusiji je trajao 23 sata. Profesorica tokom celog ispita studentima nije dozvolila ni da idu u WC. „Pred kraj ispita smo svi sedeli potpuno iscrpljeni. Profesorica bi otišla u drugu prostoriju i pila, a onda bi se vratila i nastavila ispit“, kazao je jedan od studenata za novine Moskovski Komso-molets. Incident se desio na Univerzitetu u Kazanu. Ispit je počeo u deset sati ujutro, a nije se završio do devet sati narednog dana.

Većina studenata je izjavila da je profesorica fizike Landiš Zaripova zaudarala na alkohol. Međutim, šef Odsaka za fiziku, Albert Aganov, je opovrgnuo njihove navode. Takođe je naveo i da „dugi ispiti nisu neobična pojava. „Da sam video da je pijana, odmah bih je otpustio“, kazao je Aganov, prenose ruski mediji.

ISTRAŽIVANJE: PAPIR I OLOVKA IŠČEZAVAJU

Istraživanja pokazuju da su dani korišćenja papira i olovke odbrojani jer odrasla osoba u proseku šest sedmica ne piše olovkom. U svetu mobilnih telefona i kompjutera, tradicionalni načini pisanja podsetnika iščezavaju. Istraživanje je sproveo Dokmejl, a ono je pokazalo da u proseku prođe 41 dan dok ljudi ne napišu nešto olovkom. Svaka treća odrasla osoba nije pisala na tradicionalan način više od šest meseci. Dve trećine ispitanika tvrdi da je ono što pišu rukom jako kratko i da im služi najčešće kao podsetnik za ono što moraju obaviti, prenosi Dejli mejl. Ispitanici su rekli i da se stide svog rukopisa i pravo pisa i da sve češće prave gramatičke greške.

DECU UČE KAKO DA „ZAKUCAJU AMERIČKU GAMAD“

Deca u Severnoj Koreji već u vrtiću počinju da uče da su im Amerikanci iskonski neprijatelji Amerikanci i Japanci. Pored vežbica vožnje monocikla, pevanja i crtanja, mali Severnokorejci se igraju rata u kojem bajonetima „zakucavaju američku gamad“. Đaci u Severnoj Koreji se od malih nogu uče da njihova zemlja ima dva neprijatelja: Japance koji su kolonizovali Koreju od 1910. do 1945, i Amerikance koji su se borili protiv Severne Koreje tokom Korejskog rata od 1950. do 1953. godine. O tome najbolje svedoči uramljeni poster koji stoji na zidu u jednom obdaništu i koji prikazuje bespomoćnog američkog vojnika, čije je lice umotano u zavojce, a iz usta mu teče krv. Dok on bespomoćno gleda, deca ga sva ushićena bodu bajnetima i puškama. „Volimo vojne igre u kojima zakucavamo američku gamad“, slogan je koji stoji iznad postera. Na drugom posteru je prikazan Amerikanac koji ima omču oko vrata. Na posteru piše: „Hajde da zbrišemo američke imperijaliste“. Igračke u vidu pištolja, pušaka i malih tenkova poredani su po policama obdaništa, naveli su novinari agencije AP, koji su posetili Severnu Koreju. Direktorica jedne škole izvukla je lutku američkog vojnika sa kukastim nosom i kosom boje slame, a zatim objasnila da su je deca tukla palicama i gađala kamenjem. To im je, kaže, omiljena igra. „Naša deca od malih nogu uče o američkoj gamadi“, rekla je direktorka škole.